

Přechod z daňové evidence na účetnictví

Barbora Chmelařová

Bakalářská práce
2023

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav financí a účetnictví

Akademický rok: 2022/2023

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Barbora Chmelařová**
Osobní číslo: **M20244**
Studijní program: **B0411P050002 Účetnictví a daně**
Forma studia: **Prezenční**
Téma práce: **Přechod z daňové evidence na účetnictví**

Zásady pro vypracování

Úvod

Definujte cíle práce a použité metody zpracování práce.

I. Teoretická část

- Zpracujte literární rešerši zabývající se daňovou evidencí, účetnictvím a přechodem z daňové evidence na účetnictví.

II. Praktická část

- Charakterizujte vybraného podnikatele a jeho současnou situaci.
- Proveďte přechod z daňové evidence na účetnictví u vybraného podnikatele.
- Zhodnotte dopady přechodu z daňové evidence na účetnictví.

Závěr

Rozsah bakalářské práce: cca 40 stran
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam doporučené literatury:

- DUŠEK, Jiří a Jaroslav SEDLÁČEK. *Daňová evidence podnikatelů 2022*. 19. vydání. Praha: Grada, 2022, 148 s. ISBN 978-80-271-3593-6.
- JONICK, Christine. *Principles of Financial Accounting*. Georgia: University of North Georgia Press, 2017, 308 s. ISBN 978-1-940771-15-1.
- PILÁTOVÁ, Jana a kol. *Daňová evidence: komplexní řešení problematiky daňové evidence pro OSVČ*. 13. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2022, 351 s. ISBN 978-80-7554-356-1.
- SKÁLOVÁ, Jana a Anna SUKOVÁ. *Podvojně účetnictví 2022*. 28. vydání. Praha: Grada, 2022, 197 s. ISBN 978-80-271-3595-0.

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Zuzana Crhová, Ph.D.
Ústav financí a účetnictví

Datum zadání bakalářské práce: 10. února 2023
Termín odevzdání bakalářské práce: 19. května 2023

L.S.

prof. Ing. David Tuček, Ph.D.
děkan

Ing. Milana Otrusínová, Ph.D.
garant studijního programu

Ve Zlíně dne 10. února 2023

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen na elektronickém nosiči v příruční knihovně Fakulty managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen připouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

1. že jsem na diplomové/bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
2. že odevzdaná verze diplomové/bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně

Jméno a příjmení:

.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Hlavním cílem této práce je stanovit postup přechodu z daňové evidence na účetnictví dle platné legislativy. Teoretická část této práce obsahuje především právní úpravu podnikání, daňové evidence a účetnictví. Dále se zde nachází postup přechodu z daňové evidence na účetnictví. Obsah praktické části je zaměřen na vybraného podnikatele a na návrh konkrétního postupu přechodu z daňové evidence na účetnictví. V poslední kapitole jsou analyzovány daňové dopady přechodu na podnikatele.

Klíčová slova: daňová evidence, účetnictví, podnikatel, přechod z daňové evidence na účetnictví

ABSTRACT

The main objective of this bachelor thesis is to determine the procedure of transition from tax evidence to accounting according to the current legislation. The theoretical part of this work contains mainly the legal regulation of business, tax evidence and accounting. Furthermore, there is a procedure of transition from tax evidence to accounting. The content of the practical part is focused on a selected entrepreneur and on the proposal of a specific procedure for the transition from tax evidence to accounting. The last chapter analyses the tax implications of the transition for the entrepreneur.

Keywords: tax evidence, accounting, entrepreneur, transition from tax evidence to accounting

Ráda bych poděkovala paní Ing. Romaně Gálové za ochotu, vstřícnost a odborné konzultace, Ing. Zuzaně Crhové, Ph.D. za cenné rady a připomínky a v neposlední řadě své rodině za podporu nejen při studiu.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	10
CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE	11
I TEORETICKÁ ČÁST	12
1 CHARAKTERISTIKA PODNIKÁNÍ	13
1.2 PRÁVNÍ ÚPRAVA PODNIKÁNÍ FYZICKÝCH OSOB	14
2 DAŇOVÁ EVIDENCE	15
2.1 PRÁVNÍ ÚPRAVA.....	15
2.2 CÍL DAŇOVÉ EVIDENCE	15
2.3 VEDENÍ DAŇOVÉ EVIDENCE.....	15
2.4 EVIDENCE PŘÍJMŮ A VÝDAJŮ	17
2.4.1 Výdajový paušál.....	17
2.4.2 Deník příjmů a výdajů.....	18
2.5 EVIDENCE POHLEDÁVEK	18
2.6 EVIDENCE DLUHŮ.....	18
2.7 EVIDENCE DANĚ Z PŘIDANÉ HODNOTY	19
2.8 EVIDENCE HMOTNÉHO A NEHMOTNÉHO MAJETKU.....	20
2.9 EVIDENCE ZÁSOB	21
2.10 KRÁTKODOBÝ FINANČNÍ MAJETEK	21
2.10.1 Pokladna.....	21
2.10.2 Ceniny	22
2.10.3 Bankovní účty	22
2.11 MZDOVÁ EVIDENCE.....	22
3 ÚČETNICTVÍ	23
3.1 PRÁVNÍ ÚPRAVA.....	23
3.1.1 Zákon o účetnictví.....	23
3.1.2 Vyhláška Ministerstva financí k zákonu o účetnictví	23
3.1.3 České účetní standardy.....	24
3.2 OBECNĚ UZNÁVANÉ ÚČETNÍ ZÁSADY	24
3.2.1 Zásada opatrnosti	24
3.2.2 Zásada konzistence mezi obdobími	24
3.2.3 Zásada přednosti obsahu před formou	25
3.2.4 Akruální princip	25
3.3 BILANČNÍ PRINCIP	25
3.4 SYNTETICKÉ A ANALYTICKÉ ÚČTY	26
3.5 OBĚH ÚČETNÍCH DOKLADŮ	26
3.6 ÚČETNÍ KNIHY.....	26

3.6.1	Deník	27
3.6.2	Hlavní kniha	27
3.6.3	Knihy analytických účtů	28
3.6.4	Knihy podrozvahových účtů	28
4	PŘECHOD Z DAŇOVÉ EVIDENCE NA ÚČETNICTVÍ.....	29
4.1	POSTUP PŘI PŘECHODU Z DAŇOVÉ EVIDENCE NA VEDENÍ ÚČETNICTVÍ.....	29
4.1.1	Inventarizace	30
4.1.2	Účtový rozvrh.....	31
4.1.3	Interní směrnice.....	31
4.1.4	Zahajovací rozvaha	32
4.1.5	Otevření účetních knih	33
4.2	METODA PŘECHODU Z DAŇOVÉ EVIDENCE NA ÚČETNICTVÍ.....	33
4.3	ÚPRAVY ZÁKLADU DANĚ.....	34
II	PRAKTICKÁ ČÁST.....	36
5	PŘEDSTAVENÍ PODNIKATELE.....	37
5.1	PŘEDMĚT PODNIKÁNÍ	37
5.2	O PODNIKÁNÍ.....	37
5.3	VEDENÍ DAŇOVÉ EVIDENCE.....	38
5.4	DŮVODY PŘECHODU Z DAŇOVÉ EVIDENCE NA ÚČETNICTVÍ.....	38
6	POSTUP PRACÍ.....	40
6.1	INVENTARIZACE	40
6.1.1	Zásoby	40
6.1.2	Pohledávky	41
6.1.3	Závazky	42
6.1.4	Dlouhodobý majetek	44
6.1.5	Peněžní prostředky	45
6.2	UZAVŘENÍ DAŇOVÉ EVIDENCE	46
6.3	OTEVŘENÍ ÚČETNÍCH KNIH	47
6.3.1	Zahajovací rozvaha	47
6.3.2	Otevření rozvahových účtů	48
6.3.3	Vnitropodniková směrnice	53
7	DAŇOVÉ DOPADY PŘECHODU.....	55
7.1	POLOŽKY ZVYŠUJÍCÍ ZÁKLAD DANĚ	55
7.2	POLOŽKY SNIŽUJÍCÍ ZÁKLAD DANĚ.....	56
7.3	ÚPRAVA ZÁKLADU DANĚ.....	56
7.4	DAŇ Z PŘÍJMŮ.....	57
8	ZHODNOCENÍ PŘECHODU	58
	ZÁVĚR	59
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	60

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	62
SEZNAM TABULEK.....	63

ÚVOD

Každá fyzická osoba, která se rozhodne podnikat, přemýšlí jakou formu evidence vést. Povinnost vést účetnictví mají oproti právnickým osobám jen některé fyzické osoby a to ty, kterým tak ukládá zákon a ty, které se tak rozhodnou na základě dobrovolnosti. Většina podnikatelů, kteří nemusí vést účetnictví, se rozhodne vést daňovou evidenci, jelikož se jedná o jednodušší formu. Pokud podnikatel vede daňovou evidenci, často si tuto evidenci zvládne vést sám, tudíž nepotřebuje využívat služeb účetní. Toto ovšem nebyl případ podnikatele, u kterého budu zpracovávat tuto bakalářskou práci. Vzhledem k tomu, že podnikatel má poměrně vysoký obrat a tudíž je plátcem daně z přidané hodnoty, sám by veškeré činnosti, které se musí provádět při vedení daňové evidence, nezvládl. Právě od své účetní si podnikatel zjistil co je to účetnictví a jak by mu mohlo vedení účetnictví pomoci při jeho podnikání. S přechodem z daňové evidence na vedení účetnictví se pojí jisté úkony, které se musí provést. Tyto úkony budu rozebírat ve své bakalářské práci.

V teoretické části se nejdříve budu zabývat podnikáním, a to charakteristikou podnikání a definicí podnikatele. Dále se zaměřím na daňovou evidenci, co je předmětem daňové evidence a jak vést evidenci jednotlivých složek majetku a závazků. Poté přejdu na účetnictví, na právní úpravu, na některé obecně uznávané zásady, na jednotlivé účetní knihy a poté na inventarizaci. Nejdůležitější částí teoretické části je samotný postup a metoda při přechodu z daňové evidence na vedení účetnictví, kde se budu zabývat především právní úpravou tohoto přechodu.

V praktické části se budu zabývat přechodem z daňové evidence na účetnictví u konkrétního podnikatele, kde využiju teoretické znalosti, které budu uvádět v teoretické části. Jako první je třeba představit si podnikatele a jeho podnikání, poté se již budu věnovat postupu prací, které budou potřeba vykonat. Nejdříve bude nezbytné provést inventarizaci veškerého majetku a závazků, poté bude potřeba uzavřít daňovou evidenci, dále již budu otevírat účty v účetních knihách. V poslední části této práce se zaměřím na daňové dopady přechodu, kde i zhodnotím celý přechod a doporučím podnikateli, jak by měl dále postupovat.

CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE

Hlavním cílem této práce je vytvořit postup pro přechod z daňové evidence na účetnictví u konkrétního podnikatele, který si nepřál být jmenován. Jako vedlejší cíl bych označila zjištění daňových dopadů, které tento přechod bude na podnikatele mít. Tato práce je rozdělena na část teoretickou a na část praktickou.

Teoretická část je zaměřena na právní úpravu podnikání, daňové evidence, účetnictví a přechodu z daňové evidence na účetnictví. Praktická část se zabývá podnikatelem a dále samotným přechodem z daňové evidence na účetnictví a daňovými dopady.

V této práci je převážně používána metoda analýzy. Jedná se zejména o analýzu výkazů podnikatele.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 CHARAKTERISTIKA PODNIKÁNÍ

Definice, které nám říkají co je to podnikání, je velká spousta, ale většina z nich se shoduje v tom, že podnikání je jednání, které má některé společné rysy, a to (Zichová, 2008, s. 27-28):

- novost,
- organizování,
- kreativitu,
- blahobyt či bohatství,
- přejímání rizika.

Podnikání v současné době spočívá v samostatné, soustavné, udržitelné, dlouhodobé výdělečné činnosti na vlastní odpovědnost, usilující o zhodnocování vlastníky investovaného kapitálu k dosažení zisku a maximalizaci tržní hodnoty podniku konkurenceschopným uspokojováním potřeb zákazníků, zaměstnanců a dalších zájmových skupin v měnícím se globálním prostředí. (Martinovičová, Konečný, Vavřina, 2014, s. 1)

V živnostenském zákoně (§ 2) nalezneme tuto definici: „Živností je soustavná činnost provozovaná samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených tímto zákonem.“ (Srpová a Řehoř, 2010, s. 20)

1.1 Definice podnikatele

Podnikatelem podle **obchodního zákoníku (§ 2, odstavec 2)** je:

- a) osoba zapsaná v obchodním rejstříku,
- b) osoba, která podniká na základě živnostenského oprávnění,
- c) osoba, která podniká na základě jiného než živnostenského oprávnění podle zvláštních předpisů,
- d) osoba, která provozuje zemědělskou výrobu a je zapsána do evidence podle zvláštního předpisu.

Občanský zákoník považuje za podnikatele každou osobu uzavírající smlouvy, které souvisejí s vlastní obchodní, výrobní nebo obdobnou činností nebo při samostatném výkonu svého povolání, popřípadě osoba, jež jedná jménem nebo na účet podnikatele. (Martinovičová, Konečný, Vavřina, 2014, s. 1)

Jedna z novějších definic charakterizuje osobu podnikatele jako osobu (Zichová, 2008, s. 29):

- která při realizaci podnikatelské činnosti zhodnocuje vlastní kapitál a současně podstupuje riziko jeho ztráty,
- která je schopna rozpoznat podnikatelskou příležitost, mobilizovat a využívat zdroje a prostředky k dosažení stanovených cílů a je ochotna podstupovat odpovídající riziko.

1.2 Právní úprava podnikání fyzických osob

Každá fyzická osoba, která by chtěla začít podnikat, musí nejprve získat živnostenské nebo jiné oprávnění k provozování podnikatelské činnosti. (Srpová a Řehoř, 2010, s. 67)

Živnosti jsou rozděleny dle § 9 zákona č. 455/ 1991 Sb., o živnostenském podnikání na:

- a) ohlašovací, které při splnění stanovených podmínek smějí být provozovány na základě ohlášení,
- b) koncesované, které smějí být provozovány na základě koncese.

Ohlašovacími živnostmi dle zákona o živnostenském podnikání jsou:

- a) živnosti řemeslné,
- b) živnosti vázané,
- c) živnost volná.

V zákoně v § 6 nalezneme všeobecné podmínky provozování živnosti, kterými jsou:

- plná svéprávnost, kterou lze nahradit přivolením soudu k souhlasu zákonného zástupce nezletilého k samostatnému provozování podnikatelské činnosti, a
- bezúhonnost.

§ 7 tohoto zákona uvádí toto:

Zvláštními podmínkami provozování živnosti jsou odborná nebo jiná způsobilost, pokud je tento zákon nebo zvláštní předpisy vyžadují.

2 DAŇOVÁ EVIDENCE

Daňová evidence je určena pro ty subjekty, které nejsou účetními jednotkami ve smyslu zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů. (Dušek, Sedláček, 2022, str.8)

Tato evidence obsahuje údaje o (Pilátová, 2022, s. 30):

- a) příjmech a výdajích v členění potřebném pro zjištění základu daně,
- b) majetku a dlužích.

2.1 Právní úprava

Daňová evidence je upravena zákonem č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů. (Dušek a Sedláček, 2022, s. 8)

Vždy záleží na každém podnikateli jakou formu evidence si vybere, jelikož pro vedení daňové evidence je definován v § 7b zákoně o dani z příjmů (dále jen ZDP) obsah, ale nikoli forma. Ať už zvolí jakoukoli formu, musí vždy respektovat obsahovou náplň, aby bylo možné z evidence určit základ daně. (Pilátová, 2022, s. 30)

2.2 Cíl daňové evidence

Cílem daňové evidence je (Hakalová, Pšenková a Kryšková, 2021, s. 5):

- vedení průkazné evidence příjmů a výdajů a vedení evidence majetku a dluhů,
- správné vykázání daňových a nedaňových příjmů a výdajů, což je nezbytné pro stanovení základu daně z příjmů podnikatele za dané zdaňovací období,
- zdroj informací pro podnikatele o vlastní podnikatelské činnosti.

2.3 Vedení daňové evidence

Daňová evidence se může vést papírovou formou nebo v elektronické podobě ve speciálním softwaru. Při vedení daňové evidence je třeba stanovit vnitřní předpisy, ve kterých je nutno formulovat např. pravidla pro zaznamenávání pohybu peněžních prostředků a vedení údajů o majetku a závazcích (dlužích). Také je důležité, aby byla stanovena forma používaných knih. (Hakalová, Pšenková a Kryšková, 2021, s. 5)

Podnikající fyzické osoby musí povinně vést následující dokumentaci podle toho, jaké má příjmy a jaké výdaje k těmto příjmům uplatňují (Dušek a Sedláček, 2022, s.9):

- záznamy o příjmech a evidenci pohledávek, které přímo souvisí s podnikatelskou nebo jinou samostatnou výdělečnou činností – vztahuje se na podnikatele, kteří uplatňují paušální výdaje procentem z příjmů, které nalezneme v § 7 odst. 9 ZDP,
- záznamy o příjmech a záznamy o vynaložených výdajích vykazovaných chronologicky, evidenci hmotného majetku, který je možné odepisovat, údaje o pohledávkách a závazcích za zdaňovací období, ve kterém je nájem ukončen, evidenci o tvorbě a použití rezervy na opravy hmotného majetku, mzdové listy, pokud podnikatel vyplácí mzdy – vztahuje se na podnikatele, kteří mají příjmy z pronájmu a zároveň uplatňují výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů podle § 9 ZDP,
- daňovou evidenci ve smyslu § 7b ZDP – vztahuje se na podnikatele (fyzické osoby), které mají příjmy ze samostatné výdělečné činnosti a uplatňují výdaje vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení.

Pro vedení daňové evidence můžeme použít např. tyto knihy (Hakalová, Pšenková a Kryšková, 2021, s. 5-6):

- a) peněžní deník,
- b) knihu pohledávek,
- c) knihu dluhů,
- d) evidence, záznamy o ostatních složkách majetku a dlužích z pracovněprávních vztahů (knihy (karty) majetku, zásob, cenin, knihy pro sledování nepřímých daní u plátců daně),
- e) ostatní záznamy vyplývající ze zvláštních právních předpisů, zejména:
 - a. mzdovou agendu,
 - b. karty zákonných rezerv dle zákona o rezervách,
 - c. karty časového rozlišení výdajů v souvislosti s finančním leasingem,
 - d. knihy evidence jízd a
 - e. další knihy, karty a evidence.

2.4 Evidence příjmů a výdajů

Příjem je jakékoli peněžité i nepeněžité plnění, které poplatník nabývá v průběhu podnikání. Veškeré příjmy, které jsou předmětem daně, by měly být zaznamenány v evidenci příjmů a tak, aby bylo možné z nich zjistit základ daně. Základní členění příjmů pak bude na (Dušek a Sedláček, 2022, s. 25):

- a) peněžní příjmy,
- b) nepeněžní příjmy,
- c) příjmy dosažené směnou.

Výdaje mohou mít stejně jako příjmy peněžitou i nepeněžitou podobu. Členění výdajů v evidenci by mělo oddělit následující druhy (Dušek a Sedláček, 2022, s. 26):

- a) peněžní daňové výdaje,
- b) nepeněžní daňové výdaje.

2.4.1 Výdajový paušál

V současné době je velice rozšířený a populární způsob stanovení dílčího základu daně ze samostatné činnosti s použitím paušálních výdajů. (Pilátová, 2022, s. 26)

V **zákoně č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, v §7 v odstavci 7** se říká toto:

Neuplatní-li poplatník výdaje prokazatelně vynaložené na dosažení, zajištění a udržení příjmů, může uplatnit výdaje ve výši:

- a) 80 % z příjmů ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství a z příjmů z živnostenského podnikání řemeslného; nejvýše lze však uplatnit výdaje do částky 1 600 000 Kč,
- b) 60 % z příjmů z živnostenského podnikání s výjimkou příjmů z živnostenského podnikání řemeslného; nejvýše lze však uplatnit výdaje do částky 1 200 000 Kč,
- c) 30 % z příjmů z nájmu majetku zařazeného v obchodním majetku; nejvýše lze však uplatnit výdaje do částky 600 000 Kč,
- d) 40 % z jiných příjmů ze samostatné činnosti, s výjimkou příjmů podle odstavce 1 písm. d) a odstavce 6 ZDP; nejvýše lze však uplatnit výdaje do částky 800 000 Kč.

2.4.2 Deník příjmů a výdajů

Peněžní deník může být určen pro evidenci (Hakalová, Pšenková a Kryšková, 2021, s. 20):

- a) příjmů a výdajů, které byly uskutečněny v hotovosti,
- b) příjmů a výdajů, které byly uskutečněny bankou,
- c) průběžných položek (převodů mezi pokladnou a bankovním účtem, převodů mezi bankovními účty a převodů mezi pokladnami).

2.5 Evidence pohledávek

Vyjdeme-li z prováděcí vyhlášky pro podvojný účetnictví podnikatelů, měli by být v daňové evidenci zachyceny následující pohledávky (Pilátová, 2022, s. 69):

- z obchodních vztahů,
- vůči státu,
- vůči správě sociálního zabezpečení a zdravotním pojišťovnám,
- za zaměstnanci,
- z titulu poskytnutých zápůjček, eventuálně úvěrů.

Pohledávky se oceňují podle § 5 odst. 9 ZDP, ve znění pozdějších předpisů a sice (Dušek a Sedláček, 2022, s. 34):

- jmenovitou hodnotou,
- pořizovací cenou,
- cenou určenou při bezúplatném nabytí.

2.6 Evidence dluhů

Z evidence dluhů by mělo být především zřejmé o jaké dluhy jde, v jaké výši a vůči komu. Evidence dluhů by potom měla obsahovat informace o (Dušek a Sedláček, 2022, s. 37):

- dluhů z obchodních závazkových vztahů,
- dluhů z přijatých záloh,
- dluhů z přijatých půjček a úvěrů,
- dluhů, které vyplývají z plnění povinností podnikatele dle zvláštních právních předpisů (např. evidence daně z přidané hodnoty),

- ostatních dluhích, které nejsou obsahem ostatní evidence.

Dluhy se oceňují (Dušek a Sedláček, 2022, s. 37):

- jmenovitou hodnotou, při jejich vzniku,
- pořizovací cenou, při jejich převzetí.

2.7 Evidence daně z přidané hodnoty

Daň z přidané hodnoty (dále jen DPH) je nepřímou daní univerzálního typu, která zatěžuje konečného spotřebitele a vybírá se, až na přesně stanovené výjimky, v cenách všeho zboží, služeb apod. (Hakalová, Pšenková a Kryšková, 2021, s. 72)

Předmětem tuzemské daně jsou ta plnění, u nichž je místo plnění v tuzemsku, plnění uskuteční osoba povinná k dani a jde-li o plnění za úplatu. Tato plnění budou (Dušek a Sedláček, 2022, s. 41):

- a) zdanitelná (pak bude osoba povinná k dani uplatňovat daň, nebude-li od uplatňování daně osvobozena),
- b) osvobozená od daně (buď s nárokem na odpočet nebo bez nároku na odpočet daně).

Předmětem daně je dle **zákona č. 235/2004 Sb. – Zákon o DPH**

- a) dodání zboží za úplatu osobou povinnou k dani, s místem plnění v tuzemsku,
- b) poskytnutí služby za úplatu osobou povinnou k dani, s místem plnění v tuzemsku
- c) pořízení
 - a. zboží z jiného členského státu za úplatu s místem plnění v tuzemsku osobu povinnou k dani nebo právnickou osobou nepovinnou k dani,
 - b. nového dopravního prostředku z jiného členského státu za úplatu osobou nepovinnou k dani,
- d) dovoz zboží s místem plnění v tuzemsku.

Evidence DPH může být vedena z knihách pohledávek a závazků nebo v samostatné evidenci, kde se oddělí daň na vstupu a daň na výstupu, zvlášť pro základní a sníženou sazbu daně. Evidence musí být vedena tak, aby byly prokázány pro účely daňového řízení (Dušek a Sedláček, 2022, s. 44):

1. daňové dluhy za každé zdaňovací období,
2. nárok na odpočet a vrácení daně za zdaňovací období,
3. zaplacené zálohy na daň,
4. zúčtování daní jako výsledek za zdaňovací období ve vazbě na daňové přiznání.

2.8 Evidence hmotného a nehmotného majetku

Majetek (hmotný i nehmotný), který podnikatel pořídí či vloží do obchodního majetku, se obvykle eviduje (Hakalová, Pšenková a Kryšková, 2021, s. 35):

- v knize majetku,
- na kartách majetku.

Podle vyhlášky č. 500/2002 Sb. by měla evidence obsahovat aspoň ty údaje, aby splňovala požadavky, které tato vyhláška klade na analytickou evidenci dlouhodobého majetku, tedy tyto údaje (Dušek a Sedláček, 2022, s. 49):

1. název nebo popis složky majetku (nebo jeho číselné označení),
2. ocenění,
3. datum pořízení nebo datum uvedení do užívání,
4. zvolený způsob daňových odpisů,
5. částky daňových odpisů za zdaňovací období,
6. zřízené zástavní právo, příp. věcné břemeno,
7. datum a způsob vyřazení.

Mimo karet hmotného majetku se doporučuje evidovat i drobný hmotný majetek, který ZDP nedefinuje. Evidence drobného hmotného majetku je důležitá pro prokázání skutečnosti, který majetek fyzické osoby je součástí obchodního majetku, a dále pro daňovou uznatelnost výdajů spojených s opravou a údržbou tohoto majetku. (Pilátová, 2022, s. 66)

2.9 Evidence zásob

Za zásoby se podle prováděcí vyhlášky k zákonu o účetnictví, která je směrodatná i pro daňovou evidenci, považují (Dušek a Sedláček, 2022, s. 67):

- a) materiál do okamžiku spotřeby,
- b) nedokončená výroba, polotovary vlastní výroby, výrobky, zvířata,
- c) zboží do okamžiku prodeje.

Daňová evidence nám umožňuje vést evidenci zásob různorodými způsoby, jelikož není určena závazná forma.

Evidenci zásob lze např. vést formou (Pilátová, 2022, s. 69):

- skladových karet podle jednotlivých dluhů, nebo
- evidence zakázek – např. nákup různých dluhů materiálů na jednu zakázku a jejich spotřeba a následný prodej (fakturace) atd.

V evidenci zásob je vhodné zachytit (Dušek a Sedláček, 2022, s. 68):

- název nebo popis daného majetku,
- datum pořízení,
- pořizovací cenu (reprodukční pořizovací cenu, vlastní náklady),
- počet jednotek daného majetku,
- datum a způsob vyřazení.

2.10 Krátkodobý finanční majetek

Součástí krátkodobého finančního majetku, který se u fyzickou osob vedoucích daňovou evidenci vyskytují, jsou zejména peníze a ceniny. (Pilátová, 2022, s. 72)

Dále se jedná o účty v bankách. Tato položka obsahuje zejména peněžní zůstatky na bankovních účtech (korunových i devizových), popřípadě peníze na cestě vztahující se k této položce. (Pilátová, 2022, s. 72)

2.10.1 Pokladna

Podnikatel může vést pokladnu v zásadě dvěma způsoby (Dušek a Sedláček, 2022, s. 73):

- a) v deníku příjmů a výdajů, nebo

b) samostatně za jednotlivé pokladny.

2.10.2 Ceniny

Jestliže nakoupíme ceniny, které hned nepoužijeme, je nutné, abychom si vedli jejich evidenci, abychom byli na konci zdaňovacího období schopni zjistit jejich stav a porovnat jej se stavem fyzickým. (Pilátová, 2022, s. 74)

2.10.3 Bankovní účty

Na bankovních účtech se zachycují příjmy a výdaje z běžné podnikatelské činnosti, které se uskutečňují v bezhotovostní podobě. Tyto pohyby se zaznamenávají do deníku příjmů a výdajů dle bankovních výpisů. Deník příjmů a výdajů se vede chronologicky (stejně jako bankovní výpisy), proto je dobré zapsat veškeré příjmy a výdaje ihned po přijetí bankovního výpisu od banky. (Dušek a Sedláček, 2022, s. 74)

2.11 Mzdová evidence

Zaměstnavatel je povinen všem svým zaměstnancům vést mzdovou agendu, která obsahuje informace o mzdě a správnosti všech prováděných srážek. Tato agenda zahrnuje výplatní pásky, mzdové listy, výplatní listiny, daňová prohlášení, evidenční listy důchodového pojištění aj. (Hakalová, Pšenková a Kryšková, 2021, s. 52)

Z mezd zaměstnavatel zaměstnancům sráží, odvádí a eviduje daň z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti. Zaměstnavatel rovněž sráží, eviduje a odvádí pojistné, a to konkrétně na sociální zabezpečení, zdravotní pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti. (Dušek a Sedláček, 2022, s. 77)

Na mzdovém listu zaměstnavatel eviduje hrubé mzdy, čisté mzdy zaměstnanců jsou zaznamenávány v peněžním deníku. V peněžním deníku se rovněž zachycují pojištění – zdravotní i sociální, které se odvádí za zaměstnance i zaměstnavatele. Rozhodným obdobím pro odvody pojistného je u zaměstnance kalendářní měsíc. Záloha na mzdu, výplata mzdy, záloha na daň z příjmů ze závislé činnosti zaměstnance, spoření a další odvody ze mzdy jsou zachyceny do daňových výdajů. (Hakalová, Pšenková a Kryšková, 2021, s. 54)

3 ÚČETNICTVÍ

V kontextu historického vývoje lze účetnictví chápat jako systém záznamů, jejichž předmětem je sledování hospodaření konkrétních subjektů. Záznamy o hospodářské činnosti byly vždy určovány úrovní vývoje společnosti (ekonomickou vyspělostí a společenským uspořádáním) a typem subjektu, za který bylo účetnictví vedeno. (Dvořáková, 2021, s.1)

3.1 Právní úprava

Základem je povinnost všech podnikatelů vést účetnictví v rozsahu a způsobem stanoveným zvláštním zákonem, tedy zákonem o účetnictví. (Skálová a Suková, 2022, s. 11)

3.1.1 Zákon o účetnictví

Zákon o účetnictví se vztahuje na všechny účetní jednotky, tedy na všechny subjekty, které vedou podvojně účetnictví. Povinnost vést podvojně účetnictví je zakotvena v § 1 zákona o účetnictví. (Dvořáková, 2021, s. 239)

Účetním obdobím je kalendářní rok nebo hospodářský rok vycházející z úpravy v zákoně o účetnictví. (Skálová a Suková, 2022, s. 11)

3.1.2 Vyhláška Ministerstva financí k zákonu o účetnictví

Vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o účetnictví, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojněho účetnictví, rozpracovává některá ustanovení zákona o účetnictví do podrobnější úpravy. (Skálová a Suková, 2022, s. 12)

Obsah vyhlášky lze rozdělit do pěti částí (Dvořáková, 2021, s. 241):

- První a druhá část vyhlášky jsou věnovány předmětu úpravy a působnosti vyhlášky, obsahovému vymezení, uspořádání a označování důležitých položek účetní závěrky.
- Třetí část vyhlášky obsahuje ustanovení o směrné účtové osnově.
- Čtvrtá část je věnována některým metodám účtování, jedná se zejména o:
 - o oceňování aktiv (včetně tvorby opravných položek a odpisování),

- tvorbu a užití rezerv,
 - odloženou daň,
 - kursové rozdíly.
- Část pátá se týká konsolidované účetní závěrky.
 - Část šestá obsahuje ustanovení přechodná a závěrečná.

3.1.3 České účetní standardy

České účetní standardy pro podnikatele navazují na vyhlášku č. 500/2002 Sb. a podrobněji upravují účetní metody a přístupy, kterých je třeba používat při účetním zaznamenání jednotlivých oblastí. (Dvořáková, 2021, s. 242)

Vydání českých účetních standardů je zakotveno do zákona o účetnictví. Jejich cílem je shoda při používání účetních metod účetními jednotkami. Obsahem standardů je popis účetních metod nebo postupy účtování. Podle zákona o účetnictví se použití standardů účetními jednotkami považuje za plnění ustanovení o účetních metodách. (Skálová a Suková, 2022, s. 13)

3.2 Obecně uznávané účetní zásady

Všeobecně uznávané účetní zásady a předpoklady představují základní pravidla, která bude muset účetní jednotka při využívání účetní metody (tedy při oceňování, účtování, sestavení účetní závěrky) respektovat. (Dvořáková, 2021, s. 10)

3.2.1 Zásada opatrnosti

Aby informace byla kvalitní, musí být postavena na zásadě opatrnosti, která požaduje nenadhodnocovat aktiva, nepodhodnocovat závazky včetně dluhů a vykazovat jen reálné a realizované zisky, avšak zohlednit veškerá rizika a veškeré ztráty. (Březinová, 2020, s. 21)

3.2.2 Zásada konzistence mezi obdobími

Zásadu konzistence znamená, že účetní jednotka používá stejné metody pro účtování jednotlivých účetních operací, pro oceňování či odpisování a zároveň náplň položek výkazů určitých operací zůstává stejná ve všech účetních obdobích. Tato zásada se sleduje při srovnávání účetních výkazů za jednotlivá období – tím se zaručuje srovnatelnost z časového hlediska. (Skálová a Suková, 2022, s. 15)

3.2.3 Zásada přednosti obsahu před formou

Transakce mají být v účetnictví zobrazeny v souladu s jejich ekonomickou podstatou, jinak řečeno, v souladu s ekonomickými důsledky, které podniku přinesou, a nikoliv v souladu s jejich právní formou. (Dvořáková, 2021, s. 13)

3.2.4 Akruální princip

Akruální princip spočívá v tom, že všechny skutečnosti, které jsou předmětem účetnictví a které se uskutečnily či nastaly v daném účetním období, budou zaznamenány v tom období, se kterým věcně i časově souvisí. (Dvořáková, 2021, s. 13)

Aby mohl být tento princip realizován, používají se vhodné účetní metody, které musí z věcného a časového pohledu zabezpečit úplnost účetnictví a to, že veškeré náklady a výnosy jsou vykazovány bez ohledu na okamžik zaplacení nebo přijetí peněžních prostředků.

Akruální princip souvisí s věcnou shodou mezi výnosy a náklady, která požaduje, aby náklady byly vykázány ve stejném období jako výnosy, ke kterým náleží. (Březinová, 2020, s. 22)

3.3 Bilanční princip

Tento princip je jedním z pilířů účetnictví a tvoří jeho formálně početní základ. Nástrojem ověřování platnosti bilančního principu je v účetnictví ROZVAHA (balance). (Janhuba, et. al., 2016, s. 14)

Obchodní majetek je z účetního hlediska sledován ze dvou pohledů – dle jeho druhové struktury a dle toho, z jakých zdrojů byl pořízen. Druhová struktura nám říká, jaký má obchodní závod majetek. Z druhé strany sledujeme majetek dle jeho zdroje krytí. Zde odpovídáme na otázku, z jakých zdrojů neboli za co byl majetek pořízen. (Skálová a Suková, 2022, s. 18-19).

Každá účetní operace se dle bilančního principu zachycuje na dvě strany se stejnou částkou, jednou na stranu Má Dáti, jednou na stranu Dal. (Skálová a Suková, 2022, s. 27)

3.4 Syntetické a analytické účty

Aby účetnictví mohlo funkčně odrážet nejen stav majetku, ale také zaznamenávat pohyb každého majetku, každou jeho změnu, má systematicky propracovanou soustavu účtů.

Účet je nástroj, který slouží jako základní metodický prvek účetnictví, který je určen k systematickému třídění a zaznamenávání údajů v peněžní formě. Na účtu se také nachází stav a veškerý pohyb předmětu účtování ve vzájemných vazbách. (Janhuba, et. al. 2016, s. 14)

Syntetické účty jsou ty účty, na kterých se zaznamenávají souhrnné stavy a pohyby jednotlivých druhů majetku, zdrojů, výnosů a nákladů. K těmto účtům se může vytvořit jakékoli množství účtů analytických, které slouží ke zpodrobnění údajů. Analytické účty se můžou tvořit podle jakýchkoli požadavků účetní jednotky například podle potřeb účetní závěrky či dle požadavků právních předpisů. (Skálová a Suková, 2022, s. 27)

3.5 Oběh účetních dokladů

Účetní jednotka by měla mít vnitropodnikovým předpisem upraven oběh účetních dokladů, což je v podstatě sled činností, které souvisejí s účetními doklady a které je třeba řádně dodržovat. Oběh účetních dokladů zahrnuje následující činnosti (Dvořáková, 2021, s. 56):

1. vystavení účetního dokladu,
2. kontrolu účetního dokladu,
3. určení účetního předpisu a zaúčtování,
4. uschování v běžném roce – operativní uložení účetního dokladu,
5. archivaci,
6. skartaci.

3.6 Účetní knihy

Účetní operace se pomocí zápisů zachycují v účetních knihách. Účetní jednotky v soustavě podvojného účetnictví vedou tyto knihy (Skálová a Suková, 2022, s. 28):

- deník (deníky),
- hlavní knihu,
- knihy analytických účtů,

- knihy podrozvahových účtů.

Postup zaznamenávání účetního dokladu je doklad – deník – hlavní kniha – knihy analytických účtů. (Skálová a Suková, 2022, s. 29)

3.6.1 Deník

Jednotlivé finanční transakce musí být analyzovány, klasifikovány a evidovány po celé období. To se odehrává v knize záznamů zvané deník, kde jsou finanční události zvané transakce zaznamenávány tak, jak k nim dochází, v chronologickém pořadí. (Jonick, 2017, s. 3)

Význam deníku:

- časově uspořádává účetní operace,
- zabraňuje dodatečným úpravám, vpisování případů či údajů,
- zajišťuje průkaznost a spolehlivost účetních údajů vazbou na doklady,
- spojuje doklady s hlavní knihou,
- napomáhá odhalení chyb, k nimž došlo v hlavní knize. (Skálová a Suková, 2022, s. 29)

Deník může být užíván jeden pro všechny účetní transakce, nebo může účetní jednotka používat více deníků (např. deník bankovních operací, deník pokladni apod.), pokud by byly takovéto přehledy pro ni užitečné. (Dvořáková, 2022, s. 60)

3.6.2 Hlavní kniha

Hlavní kniha je druhou účetní knihou. Je seznamem jednotlivých účtů společnosti v pořadí podle kategorie účtů. Zatímco deník uvádí všechny typy transakcí chronologicky, hlavní kniha odděluje tytéž informace podle účtu a uchovává průběžný zůstatek každého z těchto účtů. (Jonick, 2021, s. 6)

Z hlavní knihy se dají získat velmi důležité informace o stavu a pohybu všech složek aktiv a pasiv, výnosů a nákladů. Veškeré otevřené syntetické účty musí odpovídat těm účtům, které má účetní jednotka ve svém účtovém rozvrhu. Syntetické účty musí obsahovat aspoň následující údaje (Skálová a Suková, 2022, s. 29):

- zůstatky ke dni, k němuž se otevírá hlavní kniha,
- souhrnné obraty strany Má Dáti a Dal nejvýše za kalendářní měsíc,

- zůstatky k okamžiku, ke kterému se sestavuje účetní závěrka.

3.6.3 Knihy analytických účtů

Úprava knih analytických účtů není právně zakotvena a forma vedení analytických účtů je zcela v kompetenci jednotlivých podniků. (Skálová a Suková, 2022, s. 30)

Představuje knihu účtů se soustavnými zápisy, které na rozdíl od věcných zápisů na syntetických účtech hlavní knihy, poskytují pro potřeby řízení informace v požadovaném podrobnějším členění. (Novotný, 2022, s. 54)

Obsahují jednotlivé analytické účty, které jsou určeny k zaznamenávání dopadů účetních transakcí až na jednotlivé elementární složky aktiv a pasiv. (Dvořáková, 2021, s. 60)

Součty v knihách analytických účtů, které má účetní jednotka vytvořené k účtům syntetickým, musí odpovídat obratu či zůstatku příslušného syntetického účtu. V knihách analytické evidence se stejně jako u syntetických účtů stav vyjadřuje v peněžních jednotkách, to znamená, že nelze použít jiných měrných jednotek či vyjadřovat pouze množství. (Skálová a Suková, 2022, s. 30)

3.6.4 Knihy podrozvahových účtů

Jsou souborem účtů s účetními případy o důležitých skutečnostech, ale s ohledem na jejich povahu o nich nemůže být účtováno na rozvahových účtech. Jsou to například případy najatého majetku, zásoby přijaté ke zpracování, odepsané pohledávky apod. (Novotný, 2022, s. 54)

4 PŘECHOD Z DAŇOVÉ EVIDENCE NA ÚČETNICTVÍ

Povinnost vedení účetnictví pro některé fyzické osoby – podnikatele plyne z §1 odst. 2 zákona o účetnictví. Pro podnikatele s bydlištěm na území České republiky jsou podmínky, za nichž se stávají účetními jednotkami, vymezeny v písm. d) až g) tohoto ustanovení. Jde o fyzické osoby (Hakalová, Pšenková a Kryšková, 2021, s. 91):

- zapsané jako podnikatelé v obchodním rejstříku,
- podnikatele, jejichž obrat podle ZDP, včetně plnění osvobozených od této daně, jež nejsou součástí obratu, v rámci jejich podnikatelské činnosti přesáhl za bezprostředně předcházejí kalendářní rok částku 25 mil. Kč,
- podnikatele, kteří jsou účastníky společnosti, pokud alespoň jeden z účastníků této společnosti je účetní jednotkou.

Dále se také podnikatel může rozhodnout dobrovolně k přechodu z daňové evidence na účetnictví podnikatelů. (Hakalová, Pšenková a Kryšková, 2021, s. 91)

4.1 Postup při přechodu z daňové evidence na vedení účetnictví

Při přechodu z daňové evidence na účetnictví je nutné celý postup rozdělit časově, a to na dvě fáze. První je třeba provést k prvnímu dni přechodu, druhá se provádí k poslednímu dni účetního období, kdy podnikatel začne vést podvojně účetnictví. (Hakalová a Pšenková, 2019, s. 120)

Jako první je třeba zjistit stav majetku a závazků z údajů, které získáme v daňové evidenci. Poté se řeší účtování o těchto položkách. Úpravy základu daně z příjmů, které podnikatel bude muset vykonat při přechodu z daňové evidence na účetnictví, ovlivní jeho základ daně až za období, kdy prvním rokem vede účetnictví, ale je třeba tyto položky řešit již při uzavírání daňové evidence a při otevírání účetních knih. (Pilátová, 2022, s. 277)

K prvnímu dni přechodu je nutno (Hakalová, Pšenková a Kryšková, 2021, s. 92):

- zjistit stavy jednotlivých složek majetku a dluhů,
- vytvořit účtový rozvrh dle platné směrné účtové osnovy pro podnikatele,
- vytvořit interní směrnice podnikatele,
- sestavit zahajovací rozvahu,
- otevřít účetní knihy,

- rozepsat počáteční stavy na účty aktiv a pasiv.

Na konci prvního roku je nutno upravit základ daně. Úpravy základu daně tkví v jeho zvýšení o hodnotu vymezených položek majetku a v jeho snížení o hodnotu vymezených položek dluhů. (Hakalová, Pšenková a Kryšková, 2021, s. 92)

4.1.1 Inventarizace

Podstatou inventarizace je zjistit a podat informaci o existenci majetku, o jeho stavu, a protože tato informace je vyjadřována i v peněžních jednotkách, vyjádřit stav existujícího (i nenalezeného) majetku v penězích.

Povinnost inventarizace je ukotvena zákonem o účetnictví v § 6 a povinnost inventarizovat majetek a závazky je tímto zákonem vyžadována u všech účetních jednotek. (Korbelová, 2021, s. 20)

Inventarizací je ověřován skutečný stav majetku a závazků ke dni sestavení účetní závěrky (řádné, mimořádné i mezitímní), nebo v průběhu účetního období tzv. průběžnou inventarizací. (Novotný, 2022, s. 62)

Inventarizace majetku a závazků je proces představující celý souhrn prací (Novotný, 2022, s. 62):

- inventuru jako stěžejní část inventarizace,
- porovnání skutečných stavů majetku a závazků se stavy vykázanými v účetnictví,
- zjištění inventarizačních rozdílů (přebytek, manko),
- zjištění příčin inventarizačních rozdílů,
- vypracování návrhů na vypořádání inventarizačních rozdílů s možným dopadem do uložení náhrad v souladu s hmotnou odpovědností,
- posouzení ocenění majetku vzhledem k jeho možné prodejní ceně,
- vyhodnocení celého procesu inventarizace, případně účtování opravných položek, rezerv a odpisů,
- zajištění archivace dokumentů prokazujících provedení celého procesu inventarizace.

Fyzická inventura se vykonává u hmotného majetku, eventuálně i u nehmotného majetku (dlouhodobý majetek, zásoby zboží, materiálu, výrobků, peněz v pokladně) přepočítáním, přeměřením či zvažáním.

Dále je třeba vykonat dokladovou inventuru, která se dělá u pohledávek a závazků či i ostatních složek majetku, u kterých nevykonáváme fyzickou inventuru. Při dokladové inventuře se kontroluje stav na základě dokladů (faktur), které ověří každou položku, která tvoří celkovou výši zůstatku. Skutečné stavy se zapisují do inventárních soupisů, kde se následně porovnávají se stavy, které nalezneme v účetnictví a vyčíslují se případné rozdíly. (Skálová a Suková, 2022, s. 32)

Pokud inventura odhalí, že je skutečný stav nižší než stav aktiva v účetnictví, označuje se tento rozdíl jako manko u peněžních hotovostí a u cenin pak jako schodek. Je-li skutečný stav vyšší než stav v účetnictví, hovoříme o přebytku. Inventarizační rozdíly se vyúčtují do účetního období, za které se inventarizací ověřuje stav majetku a závazků. (Skálová a Suková, s. 33)

4.1.2 Účtový rozvrh

Každá účetní jednotka je povinna sestavit svůj účtový rozvrh na základě směrné účtové osnovy. V účtovém rozvrhu je třeba uvést účty, které bude účetní jednotka potřebovat k zaúčtování všech účetních případů a k sestavení účetní závěrky.

Účetní jednotka sestavuje účtový rozvrh pro každé účetní období a v průběhu tohoto období má možnost účtový rozvrh doplňovat. Pokud nedochází k prvnímu dni účetního období ke změně účtového rozvrhu platného v předcházejícím účetním období, postupuje účetní jednotka podle tohoto rozvrhu i v následujícím účetním období. (Skálová a Suková, 2022, s. 27)

4.1.3 Interní směrnice

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění platném po novele č. 183/2017 Sb., přímo či nepřímo ukládá povinnost všem účetním jednotkám vydat vnitropodnikovou směrnici pouze v několika málo případech. Je však vhodné mít vydané směrnice i jiných případech než nám ukládá Zákon či některý z Českých účetních standardů, a to pro případ, aby řešení jednotlivých situací, které by mohly nastat, bylo ukotveno ve vnitřním předpisu, tak aby všechny účetní či jiní pracovníci řešili stejné situace shodně.

Zjednodušeně můžeme říct, že je více než vhodné, aby vnitřní směrnice upravovaly používané postupy, pokud postup nevyplývá jednoznačně ze Zákona. Také je dobré je využít, pokud Vyhláška či standardy připouští alternativní postup. (Louša, 2018, s. 7)

Jedná se vlastně o pravidla, kterými se musí řídit veškerí zaměstnanci účetní jednotky, případně i ti, kteří účetnictví účetní jednotce zpracovávají externě a tudíž nejsou zaměstnanci. Jednotný postup řešení stejných situací je potřebný pro správné vyhodnocování skutečnosti.

Podstatný je obsah vnitropodnikových směrnic, tj. obvykle stanovení metodiky postupu a určení osob, které budou odpovídat za její dodržování, osob odpovědných za udržování směrnic v aktuálním stavu, rozsah a dobu jejich platnosti a určení odpovědnosti za kontrolu jejich dodržování. (Louša, 2018, s. 8)

Pokud Zákon stanoví vydání vnitřního předpisu (vnitropodnikové směrnice), nemůže být účetnictví považováno za správné, jestliže takováto směrnice není vydána. (Louša, 2018, s. 9)

4.1.4 Zahajovací rozvaha

Účetní jednotky sestavují rozvahu k různým okamžikům. Na počátku podnikání je sestavována tzv. zahajovací rozvaha informující o stavu prostředků a zdrojích jejich krytí na počátku podnikání. (Dvořáková, 2021, s. 21)

Při sestavování rozvahy probíhá sumarizace jednotlivých položek aktiv podle jejich společných vlastností. Aktiva jsou v rozvaze klasifikována v souladu s účelem (funkcí), pro který byla podnikem pořízena. (Dvořáková, 2021, s. 26)

Aktiva jsou vertikálně řazena dle likvidnosti, tedy podle času potřebného k přeměnění aktiva na peníze. Jako první je uveden nejméně likvidní majetek, tj. dlouhodobý majetek, poté následuje majetek oběžný.

Pasiva jsou vertikálně řazena tak, že jako první jsou uvedeny zdroje vlastní neboli vlastní kapitál, až poté zdroje cizí neboli cizí kapitál. (Březinová, 2020, s. 59)

Počáteční zůstatek je zapsán na té straně účtu, na které se v rozvaze zobrazí příslušná položka, tj. zůstatek aktivních účtů se zachycuje vlevo na straně Má Dáti, zůstatek pasivních účtů se zachycuje vpravo na straně Dal.

Přírůstky na jednotlivých účtech se zapisuje vždy na tu stranu, kde má účet počáteční zůstatek, úbytky se zachycují na stranu opačnou. (Janhuba, et. al., 2016, s. 30).

4.1.4.1 Strategie dlouhodobého financování

Dlouhodobé financování podniku vychází z finančních cílů podniku. Způsob financování můžeme zjistit z údajů obsažených v rozvaze. Rozlišují se různé strategie financování, mezi ty základní řadíme tyto (Valach, 2010, s. 38):

- a) konzervativní strategie, která je charakteristická financováním krátkodobého majetku i z dlouhodobých zdrojů, zároveň však preferuje nízké zapojení dlouhodobého cizího kapitálu (a tím snižuje riziko i výnosnost podnikání),
- b) agresivní strategie, která se vyznačuje financováním trvalého majetku i krátkodobými zdroji financování, zároveň preferuje vyšší zapojení cizího dlouhodobého kapitálu (tím se zvyšuje i riziko podnikání),
- c) umírněná strategie, která klade za cíl, aby trvalá aktiva byla financována dlouhodobými zdroji a krátkodobá aktiva krátkodobými zdroji financování (finanční riziko je optimální). Při dodržení této strategie mluvíme o tom, že je splněno „zlaté pravidlo financování“.

4.1.5 Otevření účetních knih

Před otevřením účetních knih k 1. lednu 202x + 1 musíme zjistit skutečný stav majetku a dluhů v daňové evidenci k 31. prosinci 202x. Rozhodující je stav veškerého obchodního majetku, který používáme k podnikání a vedeme o něm záznamy v daňové evidenci, a dále stav veškerých dluhů vztahujících se k podnikání. (Pilátová, 2022, s. 277)

4.2 Metoda přechodu z daňové evidence na účetnictví

Metoda přechodu z daňové evidence na účetnictví je ustanovena ve **Vyhlášce č. 500/2002 Sb.**, konkrétně v **§ 61b**, kde se říká:

- (1) Fyzické osoby vedoucí daňovou evidenci, které se staly účetní jednotkou podle § 1 odst. 2 písm. d), zjistí v záznamech daňové evidence stavy jednotlivých složek majetku a dluhů, případně rezerv, oceňovacích rozdílů k úplatně nabytému majetku a u finančního leasingu neuplatněnou část výdajů ke dni předcházejícímu první den účetního období, v němž jim vznikla povinnost podle § 4 odst. 2 až 7 zákona.

- (2) Jednotlivé složky majetku a dluhů se ocení podle § 24 a 25 zákona. U dlouhodobého odpisovaného nehmotného a hmotného majetku účetní jednotky sestaví odpisové plány § 28 odst. 6 zákona. Stav opravek je dán součtem odpisů, které by byly účtovány podle odpisového plánu za dobu používání do okamžiku přechodu z daňové evidence na účetnictví.
- (3) Stavby jednotlivých složek majetku a dluhů, rezerv, oceňovacích rozdílů k úplatně nabytému majetku podle odstavce 1 se převedou k prvnímu dni účetního období jako počáteční zůstatky příslušných rozvahových účtů; neuplatněná část výdajů u finančního leasingu se uvede jako počáteční zůstatek účtu určeného k zachycení nákladů období v účtové skupině 38.
- (4) Rozdíl mezi součtem počátečních zůstatků nově otevřených účtů aktiv a mezi součtem počátečních zůstatků nově otevřených účtů pasiv se uvede na účet v účtové skupině 49, a to v závislosti na povaze zjištěného rozdílu (+/-) jako zůstatek aktivní nebo pasivní

4.3 Úpravy základu daně

Základním ustanovením pro přechod z daňové evidence na vedení účetnictví nalezneme v § 5 odst. 8 ZDP, který ukládá poplatníkům postupovat v takovém případě podle přílohy č. 3 tomuto zákonu. Příloha 3 potom přímo vymezuje úpravy základu daně při přechodu z daňové evidence na vedení účetnictví. (Hakalová, Pšenková a Kryšková, 2021, s. 93)

Ve zdaňovacím období, ve kterém je zahájeno vedení účetnictví, se základ daně zvyšuje o hodnotu zásob a cenin, hodnotu poskytnutých záloh (kromě záloh na hmotný majetek) a hodnotu pohledávek, které by v případě úhrady znamenaly zdanitelný příjem.

Ve zdaňovacím období, ve kterém bylo zahájeno vedení účetnictví, se základ daně snižuje o hodnotu přijatých záloh a hodnotu dluhů, které by v případě úhrady byly výdajem na dosažení, zajištění a udržení příjmů.

Pokud se jedná o plátce DPH, znamená to v tomto postupu hodnotu dluhu bez DPH. Pokud byl však uplatněn odpočet DPH, bude hodnota pohledávky považována za hodnotu bez DPH, pokud byla splněna daňová povinnost z převodu. (Dušek a Sedláček, 2022, s. 103)

Při přechodu z daňové evidence na vedení účetnictví u poplatníka s příjmy podle § 7 ZDP lze hodnotu zásob a pohledávek, které byly poplatníkem evidovány v době zahájení vedení účetnictví, zahrnout do základu daně jednorázově nebo postupně. Jednorázově by musel

poplatník celou hodnotu zahrnout do základu daně v roce zahájení vedení účetnictví, pokud by tak učinit nechtěl, zákon mu umožňuje zahrnout tuto hodnotu do základu daně postupně po 9 následujících zdaňovacích obdobích, počínaje zdaňovacím obdobím, ve kterém bylo zahájeno vedení účetnictví. (Pilátová, 2022, s. 292)

ZDP přitom nepožaduje rovnoměrné zahrnování do základu daně a ponechává tedy na poplatníkovi, jaká část hodnoty pohledávek a zásob se v každém zdaňovacím období zahrne do základu daně. Pokud poplatník, který se rozhodne pro postupnou variantu zahrnování pohledávek a závazků do základu daně, přeruší nebo ukončí svoji činnost nebo ukončí vedení účetnictví před uplynutím doby, ve kterém se základ daně z tohoto titulu postupně zvyšuje, je povinen zvýšit základ daně o hodnotu pohledávek a zásob, které dosud nezahrnul do základu daně v období, kdy pozastavil, ukončil nebo uzavřel účetnictví. (Hakalová, Pšenková a Kryšková, 2021, s. 94)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 PŘEDSTAVENÍ PODNIKATELE

Praktická část mé bakalářské práce bude obsahovat nejdříve představení podnikatele, u kterého jsem přechod z daňové evidence na účetnictví dělala. Tento podnikatel si nepřál být jmenován.

Dále jsem se zaměřila na důvody, proč se podnikatel k přechodu rozhodl, jak by měl postupovat a následně na zjištění celkového dopadu na jeho podnikání.

5.1 Předmět podnikání

Vybraný podnikatel je fyzická osoba, která podniká na základě živnostenského oprávnění v oboru obráběčství. Tato živnost spadá mezi živnosti ohlašovací, konkrétně je to živnost řemeslná. Pro získání této živnosti je potřeba splnit všeobecné podmínky podle **živnostenského zákona § 6:**

- plná svéprávnost, a
- bezúhonnost.

Také musí splňovat zvláštní podmínky provozování živnosti, jimiž jsou dle **živnostenského zákona § 7:**

- odborná nebo jiná způsobilost.

Podnikatel odbornou způsobilost dokázal dokladem o řádném ukončení středního vzdělání s výučním listem.

Další živností, na kterou má podnikatel oprávnění dle **živnostenského rejstříku** je zámečnictví, nástrojářství. Tato živnost rovněž patří mezi ohlašovací řemeslné.

Poslední živnost spadá mezi živnosti ohlašovací volné, konkrétně se jedná o živnost výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona.

5.2 O podnikání

Tento podnikatel působí jako osoba samostatně výdělečně činná. Ve svém vlastnictví má budovu, ve které má své sídlo a zároveň tato budova slouží jako jeho jediná provozovna.

Hlavní činností, kterou se zabývá je kovoobrábění. Provádí různé soustružnické a frézařské práce. Jelikož v této činnosti podnikatel působí již řadu let, postupně výrobu rozšiřoval do té míry, že nyní zaměstnává 10 zaměstnanců. Kvůli množství zakázek se momentálně snaží podnikatel získat více zaměstnanců, aby mohl začít fungovat ve dvousměnném provozu.

Podnikatel působí především v tuzemsku, zaměřuje se na zakázkovou, lehce sériovou výrobu. Dělá především kooperace s velkými firmami, kterým se nevyplatí kupovat obráběcí stroje, je pro ně jednodušší objednat si tuto činnost u někoho jiného. Často tyto firmy dodávají podnikateli materiál, který si podnikatel neodkoupí, ale je stále ve vlastnictví odběratele. Odběratel materiál vyskladní, kooperant (tedy podnikatel) materiál naskladní na sklad, po vykonání práce, kterou si odběratel objednal, si odběratel zpátky výrobky naskladní navýšené o cenu práce, kterou podnikatel vykonal.

Podnikatel si velmi zakládá na vysoké kvalitě svých výrobků a na spolehlivosti dodávek, které uskutečňuje. Snaží se reagovat na poptávku v oblasti obrábění kovů i plastů. Také se chce co nejvíce přizpůsobovat moderní společnosti, proto své výrobky nabízí i přes internetový e-shop.

Vzhledem k poměrně vysokému obrátu je tento podnikatel již dlouho měsíčním plátcem DPH.

5.3 Vedení daňové evidence

Podnikatel měl do roku 2021 svou účetní, která mu vedla daňovou evidenci v účetním programu. Ke konci tohoto roku odešla do důchodu, tudíž podnikatel hledal náhradu. Zvolil cestu externí firmy, která mu nejen vede účetnictví, ale pomáhá podnikateli i s dotacemi či právními dokumenty. Externí účetní vede jeho daňovou evidenci rovněž v elektronické podobě a povede ve stejném programu i účetnictví podnikatele.

5.4 Důvody přechodu z daňové evidence na účetnictví

Každá podnikající osoba přemýšlí o tom, jakou formu evidence vést. Tento podnikatel nyní vede daňovou evidenci, avšak přemýšlí o přechodu z daňové evidence na účetnictví. V určitých případech nařizuje povinnost vést účetnictví zákon, ale v tomto případě by se jednalo o přechod zcela na základě dobrovolnosti.

I když má podnikatel velmi dobrý přehled o svém podnikání, díky vedení účetnictví by mohl mít daleko lepší a rychlejší přístup k číselným údajům. Toto rozhodnutí bylo zapříčiněno tedy touhou po lepší přehlednosti nad celkovou činností podnikatele. Jedná se například o informace týkající se výnosnosti vložených prostředků do podnikání, či schopnosti podnikatele hradit veškeré své dluhy a s tím související analýzy, které se nejlépe vyhodnocují z účetních výkazů, které bude muset podnikatel mít vyhotovené minimálně na konci každého účetního období, ve kterém povede účetnictví.

Ještě před samotným přechodem podnikatele především zajímaly rozdíly mezi daňovou evidencí a účetnictvím a rozdíly v jejich vedení. Dále ho velmi zajímal dopad, jaký by tento přechod měl na jeho podnikání a kolik by ho přechod stál. Tyto skutečnosti mu prvotně vysvětlila jeho nová účetní, která ho i přivedla na myšlenku přechodu z daňové evidence na účetnictví. Následně mi účetní zadala, abych předběžně vyčíslila dopad na jeho základ daně. Po tomto vyčíslení se podnikatel definitivně rozhodl pro tento přechod.

Přechod z daňové evidence na účetnictví budu provádět ke konci účetního období, tj. k 31.12.2022, tudíž budu vycházet ze stavů, které měl podnikatel k tomuto datu.

6 POSTUP PRACÍ

Při přechodu z daňové evidence na účetnictví je nejdříve třeba provést inventarizaci veškerého majetku a závazků. Poté se musí uzavřít knihy daňové evidence, vytvořit účtový rozvrh a vnitropodnikové směrnice.

Následně je potřeba sestavit zahajovací rozvahu, rozepsat počáteční stavy jednotlivých účtů a tím tedy i otevřít účetní knihy.

Následně jsem vyčíslila položky, které budou zvyšovat základ daně a ty, které budou snižovat základ daně.

6.1 Inventarizace

Inventarizace je vlastně zjištění stavů majetku a závazků (dluhů). Jednotlivé stavy můžeme zjistit přímo v daňové evidenci, ale je také potřeba zjistit, zda se tyto stavy shodují se skutečností.

Zjištěné stavy pomocí inventarizace následně použiji k sestavení zahajovací rozvahy.

6.1.1 Zásoby

Vzhledem k tomu, že podnikatel většinou nevyužívá vlastní materiál ve výrobě, množství vlastního materiálu, který má na skladě, není příliš veliký, ale přesto má zásoby, které jsou ve skladovacích prostorech přítomny.

K 31.12.2022 byla provedena inventura ve skladovacích prostorech, při které byly zjištěny tyto stavy:

Tabulka 1: Stav zásob

Název zásoby	Počet	Měrná jednotka	Cena za měrnou jednotku	Cena celkem
Válcované tyče, průměr 195 mm	1 425	kg	42,00	59 850,00 Kč
Válcované tyče, průměr 200 mm	620	kg	42,00	26 040,00 Kč
Válcované tyče, průměr 230 mm	2 070	kg	42,00	86 940,00 Kč
Válcované tyče, průměr 50 mm	95	kg	45,00	4 275,00 Kč
Válcované tyče, průměr 60 mm	1 080	kg	38,00	41 040,00 Kč
Tažené tyče, průměr 10 mm	60	kg	45,00	2 700,00 Kč
Frézovací břitová destička CTCP230	20	ks	285,35	5 707,00 Kč
Frézovací břitová destička CTPP235	20	ks	176,80	3 536,00 Kč
Frézovací břitová destička CTC5240	20	ks	360,80	7 216,00 Kč
Sklíčidlo IUG 250/4-2-M2	2	ks	9 826,10	19 652,20 Kč
Základní čelist SM 24 3855 250/4	2	sady	2 346,10	4 692,20 Kč
Břitová destička 12T308-NF	20	ks	178,97	3 579,20 Kč

Břítová destička TGMF 304	20	ks	327,42	6 548,20 Kč
Břítová destička TGMF 508	20	ks	373,32	7 466,20 Kč
CELKEM				279 242,00 Kč

Zdroj: vlastní zpracování dle interní evidence

Stavy zjištěné fyzickou inventurou se musely porovnat se stavy, které evidovat podnikatel v daňové evidenci. Vzhledem k tomu, že podnikatel má velmi dobrý přehled o svém podnikání, vedl i svou evidenci řádně, takže nebyly zjištěny žádné rozdíly mezi zůstatek vedeným v evidenci a zůstatkem zjištěným inventurou.

Při vedení účetnictví bude podnikatel zásoby účtovat způsobem B, což znamená, že veškeré výdaje na pořízení zásob bude účtovat rovnou do spotřeby (tj. do nákladů). Tento způsob bude pro tohoto podnikatele vhodnější, jelikož se jedná o jednodušší způsob. Sice nebude mít přímo v účetnictví přehled, které zásoby momentálně má a v jaké hodnotě, ale podnikatel je schopen si tuto informaci vždy zjistit ze skladové evidence či fyzickou inventurou. Jak již bylo řečeno výše, podnikatel příliš často nepořizuje vlastní materiál, když už materiál pořizuje, jedná se o materiál, který nakupuje na konkrétní zakázku

Kdyby chtěl podnikatel účtovat způsobem A, určitě by musel zajistit osobu, která by se o sklad musela starat, a to by mu akorát přineslo další náklady, které by neodpovídaly míře přínosu, kterou by mu toto účtování přineslo.

6.1.2 Pohledávky

6.1.2.1 Pohledávky – vodné a stočné

Mezi pohledávky bych zařadila zaplacené zálohy za vodné a stočné. Podnikatel platil měsíční zálohy. Hodnota této pohledávky na konci období byla **38 400 Kč**.

6.1.2.2 Pohledávky za odběrateli

Stav pohledávek za odběrateli jsem zjistila v knize pohledávek. Samozřejmě bylo třeba zkontrolovat, zda všechny pohledávky, které byly vedeny jako dosud neuhrazené, byly skutečně neuhrazené či jestli byly všechny pohledávky v knize pohledávek řádně zapsány.

V následující tabulce jsem rozdělila pohledávky dle zákazníka. U každého zákazníka jsem také uvedla, kolik činí pohledávky již po splatnosti a jak dlouho jsou již po splatnosti.

Tabulka 2: Stav pohledávek

	Pohledávky celkem	Pohledávky po splatnosti			
		do 29 dnů	od 30 do 89 dnů	od 90 do 179 dnů	nad 180 dnů
Společnost 1	1 132 485,00 Kč				279 558,00 Kč
Společnost 2	271 491,00 Kč			108 711,00 Kč	
Společnost 3	9 365,00 Kč				
Společnost 4	142 853,00 Kč				93 654,00 Kč
Společnost 5	16 720,00 Kč		16 720,00 Kč		
Společnost 6	152 934,00 Kč				
Společnost 7	16 595,00 Kč				
Společnost 8	4 150,00 Kč				
Společnost 9	98 464,00 Kč				
Společnost 10	149 750,00 Kč				
Společnost 11	26 954,00 Kč				
Společnost 12	46 246,00 Kč				
Společnost 13	12 810,00 Kč				
Společnost 14	9 462,00 Kč	7 187,00 Kč		2 178,00 Kč	
Společnost 15	34 146,00 Kč				
Společnost 16	27 346,00 Kč				
CELKEM	2 151 771,00 Kč	7 187,00 Kč	16 720,00 Kč	110 889,00 Kč	373 212,00 Kč

Zdroj: vlastní zpracování dle interní evidence

6.1.3 Závazky

6.1.3.1 Úvěry

Podnikatel má závazky k bance v podobně dvou úvěrů. Jeden úvěr je korunový, druhý úvěr je eurový.

Tabulka 3: Stav úvěrů

Název úvěru	Zůstatek	Kurz euro ČNB - k 31.12.2022	Přepočet
Úvěr korunový	2 329 092 Kč	-	-
Úvěr eurový	91 731,99 €	24,115	2 212 116,94 Kč

Zdroj: vlastní zpracování dle interní evidence

6.1.3.2 Závazky z obchodních vztahů

Při zjišťování stavu závazků z obchodních vztahů jsem postupovala obdobným způsobem jako při zjišťování pohledávek za odběrateli. Stav závazků jsem zjistila v knize závazků. Podnikatel chce mít vždy vše v pořádku a tudíž se snaží vše platit v řádném termínu. I proto je částka závazků vůči dodavatelům o dost nižší než částka pohledávek za odběrateli.

I přesto jsem při kontrole závazků narazila na jednu zapomenutou neuhrazenou fakturu, která měla již dlouho po splatnosti.

Následující tabulku jsem vytvářena stejným způsobem jako v případě pohledávek za odběrateli.

Tabulka 4: Stav závazků z obchodních vztahů

	Závazky celkem	Závazky po splatnosti	
		do 29 dnů	od 30 do 180 dnů
Společnost 1	1 384,00 Kč		1 384,00 Kč
Společnost 2	300 044,00 Kč		
Společnost 3	75 528,00 Kč	75 528,00 Kč	
Společnost 4	145 200,00 Kč		
Společnost 5	3 715,00 Kč	1 018,00 Kč	
Společnost 6	9 849,00 Kč	9 849,00 Kč	
Společnost 7	20 364,00 Kč	9 408,00 Kč	
Společnost 8	24 503,00 Kč		
Společnost 9	2 975,00 Kč		
Společnost 10	2 948,00 Kč		
Společnost 11	4 223,00 Kč		
Společnost 12	117 704,00 Kč		
Společnost 13	24 350,00 Kč		
Společnost 14	9 814,00 Kč		
Společnost 15	24 614,00 Kč		
Společnost 16	399,00 Kč		
Společnost 17	549,00 Kč		
Společnost 18	11 811,00 Kč		
Společnost 19	21 780,00 Kč		
CELKEM	801 754,00 Kč	95 803,00 Kč	1 384,00 Kč

Zdroj: vlastní zpracování dle interní evidence

6.1.3.3 Mzdy

Podnikatel má k 31.12.2022 závazky, které se vztahují ke mzdám. Má závazky k zaměstnancům v podobě nezaplacených mezd, závazky k finančnímu úřadu v podobě neuhrazené daně z příjmů za zaměstnance, dále závazek ke správě sociálního zabezpečení v podobě neodvedeného sociálního pojištění a také závazek ke zdravotním pojišťovnám v podobě neuhrazeného zdravotního pojištění. Posledním závazkem, který podnikateli vznikl v souvislosti se mzdami je penzijní pojištění, které hradí penzijnímu fondu.

Tabulka 3: Stav závazků z mezd

Název položky	Hodnota závazku
Nevyplacené mzdy	211 043,00 Kč
Sociální pojištění	78 631,00 Kč
Zdravotní pojištění	33 915,00 Kč
Penzijní pojištění	2 000,00 Kč
Daň z příjmů	18 408,00 Kč
Celkem	343 997,00 Kč

Zdroj: vlastní zpracování dle interní evidence

Všechny tyto závazky podnikatel uhradí v lednu roku 2023.

6.1.3.4 Daň z přidané hodnoty

Posledním závazkem, který podnikatel má ke konci účetního období je závazek k finančnímu úřadu v podobě DPH. Podnikateli vznikla ke konci účetního období daňová povinnost ve výši **222 247 Kč**.

6.1.4 Dlouhodobý majetek

Stav dlouhodobého majetku jsem zjistila v evidence dlouhodobého majetku, kterou musí podnikatel vést i v daňové evidenci. Dlouhodobý majetek jsem rozdělila na neodpisovaný (tabulka 4) a odpisovaný, odpisovaný jsem následně rozdělila na ten, který je již plně odepsaný (tabulka 5) a na ten, který ještě není zcela odepsán (tabulka 6). Podnikatel v daňové evidenci vedl daňové odpisy, konkrétně využíval rovnoměrné odepisování. Dlouhodobý majetek plánuje odepisovat pouze daňově i v účetnictví, účetní odpisy majetku se budou rovnat daňovým. Vzhledem k této skutečnosti se majetek v účetnictví bude evidovat v pořizovacích cenách po odečtení oprávek.

Tabulka 4: Dlouhodobý majetek neodepisovaný

Název majetku	Požizovací cena
Pozemek	1 277 452,00

Zdroj: vlastní zpracování dle interní evidence

Tabulka 5: Dlouhodobý majetek plně odepsaný

Účtová skupina	Požizovací cena
Sk. 1	382 101,95
Sk. 2	15 686 470,99

Zdroj: vlastní zpracování dle interní evidence

Tabulka 6: Dlouhodobý majetek plně neodepsaný

Účtová skupina	Pořizovací cena	Oprávkový	Zůstatková cena
Sk. 1	0,00	0,00	0,00
Sk. 2	9 416 878,20	3 751 030,28	5 665 847,92
Sk. 3	55 487,60	54 379,00	1 108,60
Sk. 4	369 834,91	347 037,00	22 797,91
Sk. 5	9 644 756,99	6 566 487,00	3 078 269,99

Zdroj: vlastní zpracování dle interní evidence

Celkem tedy podnikatel vlastní dlouhodobý majetek v zůstatkové ceně **10 045 476,42 Kč**.

6.1.4.1 Dlouhodobý drobný majetek

Podnikatel v daňové evidenci evidoval i dlouhodobý drobný majetek. Jedná se o majetek, který využívá dlouhodobě, ale jeho pořizovací cena je nižší než je stanovená hranice pro zařazení do dlouhodobého majetku. Do tohoto momentu podnikatel evidoval pouze dlouhodobý drobný majetek hmotné povahy. Hranice pro zařazení do dlouhodobého hmotného majetku u tohoto podnikatele kopíruje hranici uvedenou v zákoně o dani z příjmu tj. do roku 2020 to byla částka 40 000 Kč, od roku 2021 podnikatel tuto částku navýšil na 80 000 Kč.

Nyní podnikatel eviduje téměř 200 položek dlouhodobého drobného hmotného majetku. Tyto položky budou v účetnictví evidovány v podrozvahové evidenci. Jedná se o různé kancelářské vybavení jako jsou skříně, židle, stoly, ale i počítače, mobilní telefony či tiskárny. Dále se jedná o nástroje, které se využívají v dílně při samotné výrobě. Jsou to například měrky, lasery, kladiva, svářečky, brusky, svěráky, výškoměry, měřiče, šroubováky, úchylkoměry aj. Také zde eviduje položky, které souvisí s ochranou a údržbou budovy a jejího okolí. Zde bych zařadila kamery a kamerový systém, sekačku na trávu či vysavač. Jako poslední bych zmínila položky, které podnikatel pořídil pro své zaměstnance. Jedná se například o rychlovarnou konvici, jídelní stoly a židle, skříňky do šatny či automat na vodu.

6.1.5 Peněžní prostředky

6.1.5.1 Bankovní účty

Podnikatel využívá především svůj korunový bankovní účet ke všem platbám, ovšem má i eurový bankovní účet, na kterém měl ke konci roku také zůstatek.

Tabulka 7: Stav bankovních účtů

Název účtu	Zůstatek	Kurz euro ČNB - k 31.12.2022	Přepočet
Bankovní účet korunový	252 147,78 Kč	-	-
Bankovní účet eurový	13 435,75 €	24,115	324 003,111 Kč

Zdroj: vlastní zpracování dle interní evidence

6.1.5.2 Pokladna

Tento podnikatel má i korunovou pokladnu, kterou ale příliš nevyužívá, takže tento zůstatek je o mnoho nižší než na bankovních účtech. V pokladně se musela provést fyzická inventura, která odhalila stavy uvedené v následující tabulce.

Tabulka 8: Stav pokladny

Hodnota	Počet ks	CELKEM
5 000	0	0
2 000	2	4 000
1 000	3	3 000
500	1	500
200	4	800
100	0	0
50	2	100
20	1	20
10	0	0
5	2	10
2	3	6
1	1	1
CELKEM		8 437

Zdroj: vlastní zpracování dle interní evidence

6.2 Uzavření daňové evidence

Předtím než podnikatel přejde na vedení účetnictví musí uzavřít stávající evidenci. Uzavření daňové evidence není stanoveno v žádném právním předpisu. V předešlé části jsem již zjistila skutečný stav zásob, hmotného majetku, pohledávek a závazků. Tyto stavy jsem porovnávala s evidovanými stavy a při této kontrole jsem zjistila, že rozdíly mezi evidovanými částkami a částkami skutečnými nejsou.

Dále je třeba vyčíslit celkovou částku příjmů a výdajů za rok 2022. Z rozdílu mezi příjmy a výdaji se stanoví základ daně. Základ daně se musí dále upravit podle §5 a §23 ZDP, tak aby daňová povinnost byla stanovena ve správné výši. Tento výpočet však nebude součástí této práce.

6.3 Otevření účetních knih

K otevření účetních knih je třeba vytvořit zahajovací rozvahu. Samotné otevření účetních knih jsem vykonala otevřením rozvahových účtů, kde jsem navedla počáteční stav každého účtu.

6.3.1 Zahajovací rozvaha

Na začátku nového účetního období je třeba sestavit zahajovací rozvahu, ve které se uvedou stavy vkládaného majetku z hlediska jejich struktury a dle jejich zdrojů krytí. Sestavila jsem zkrácenou verzi rozvahy (tabulka 9), kde jsem uvedla jen nenulové položky. Běžně se rozvaha sestavuje v tisících korunách, tudíž tomu ani zde není jinak.

Tabulka 9: Zahajovací rozvaha (v tis. Kč)

Aktiva		Pasiva	
I. Dlouhodobý majetek	10 045	I. Vlastní zdroje	7 189
II. Oběžný majetek	3 053	II. Cizí zdroje	5 909
Zásoby	279	Úvěry	4 541
Pohledávky	2 190	- korunový	2 329
Krátkodobý finanční majetek	584	- eurový	2 212
- pokladna	8	Závazky vůči dodavatelům	802
- bankovní účty	576	Závazky vůči zaměstnancům	211
		Závazky ze sociálního a zdravotního poj.	113
		Závazek - penzijní pojištění	2
		Daň z přidané hodnoty	222
		Ostatní přímé daně	18
AKTIVA CELKEM	13 098	PASIVA CELKEM	13 098

Zdroj: vlastní zpracování dle interní evidence

Z rozvahy je patrné, že většinu majetku má podnikatel v dlouhodobém majetku. To je způsobeno tím, že ke své činnosti potřebuje velmi drahé stroje jako jsou soustruhy, CNC stroje, obráběcí stroje apod. Podnikatel má ve svém majetku i pozemek, na kterém stojí výrobní hala, kde podnikatel provozuje svou činnost. I tuto budovu má podnikatel ve svém majetku.

Na základě vytvořené zahajovací rozvahy lze určit celkovou zadluženost podnikatele. Ta je na úrovni 45 %, což je v normě. Podnikatel má více vlastních zdrojů než cizích, tudíž 55 % svého majetku financoval z vlastních zdrojů.

Podnikatel má nízkou hodnotu krátkodobých cizích zdrojů. Mezi krátkodobé cizí zdroje se řadí závazky vůči dodavatelům, zaměstnancům, závazky ze sociálního a zdravotního pojištění a závazek z penzijního pojištění. Dále se tam zahrne DPH a ostatní přímé daně. Součet těchto položek je 1 368 000 Kč, což není ani na úrovni oběžného majetku. To znamená, že je porušeno „zlaté pravidlo financování“. V případě, kdy je oběžný majetek částečně financován dlouhodobými zdroji, mluvíme o konzervativní strategii, což koresponduje i s povahou podnikatele.

6.3.2 Otevření rozvahových účtů

Podnikatel musí k prvnímu dni účetního období otevřít účetní knihy. Počáteční stavy jednotlivých účtů musí korespondovat se zjištěnými stavy ke konci minulého období.

6.3.2.1 Syntetické a analytické účty

Každý podnikatel si může zvolit jaké konkrétní číslo účtu se rozhodne pro kterou položku používat. Jediné, co musí při výběru dodržet, je uspořádání a označení účtových tříd a účtových skupin dle směrné účtové osnovy.

Podnikatel se rozhodl využít všeobecně používaný účtový rozvrh pro podnikatele. Ten obsahuje veškeré syntetické účty, které bude potřebovat. Podle tohoto rozvrhu jsem zaznamenala počáteční stavy syntetických účtů. Vzhledem k potřebám podnikatele jsem také navrhla k některým syntetickým účtům i účty analytické, které by podnikateli mohli pomoci s přehledností účetních případů.

U každého účtu můžeme určit, jestli se jedná o účet aktivní nebo pasivní. U aktivních účtů účtujeme přírůstky na stranu má dáti a úbytky na stranu dal, zatímco u účtů pasivních účtujeme přírůstky na straně dal a úbytky na straně má dáti. Tím se bude lišit i účtování počátečních stavů. K zaúčtování počátečních stavů používáme účet 701 – Počáteční účet rozvázný.

Při aktivních účtech bude účet 701 na straně dal, na straně má dáti se bude nacházet příslušný účet majetku.

U pasivních účtů bude účet 701 na straně má dáti, na straně dal se bude vyskytovat účet zdroje krytí.

6.3.2.1.1 Účtová třída 0

V účtové třídě 0 bude mít podnikatel k prvnímu dni účetního období počáteční stav na třech syntetických účtech. Konkrétně se bude jednat o tyto účty:

Tabulka 10: Počáteční stav účtu stavby

Účet	Název účtu	Částka	Typ
021	Stavby	2 944 336,37 Kč	Aktivní

Zdroj: vlastní zpracování dle interní evidence

Tato stavba je moderní hala, kterou podnikatel vystavěl v roce 2007.

Tabulka 11: Počáteční stav účtu hmotné movité věci

Účet	Název účtu	Částka	Typ
022	Hmotné movité věci a jejich soubory	5 823 686,05 Kč	Aktivní
022.1	Soustruhy	0,00 Kč	
022.2	Obráběcí stroje	0,00 Kč	
022.3	CNC stroje	3 371 520,00 Kč	
022.4	Frézka	1 971 077,17 Kč	
022.5	Ostatní	481 090,92 Kč	

Zdroj: vlastní zpracování dle interní evidence

Pro účet 022 jsem navrhla i analytické účty pro jednotlivé druhy majetku. Jedná se především o stroje, které podnikatel potřebuje ke své činnosti. Momentálně má všechny své soustruhy a obráběcí stroje již plně odepsané, ale do budoucna bude určitě ještě nějaké pořizovat.

Kromě těchto strojů má podnikatel ve svém vlastnictví i vysokozdvizné vozíky, pásovou pilu, zahradní traktor, počítač či osobní automobil Toyota Corolla, které bude evidovat na analytickém účtu 022.5.

Tabulka 12: Počáteční stav účtu pozemek

Účet	Název účtu	Částka	Typ
031	Pozemek	1 277 452,00 Kč	Aktivní

Zdroj: vlastní zpracování dle interní evidence

Jedná se o pozemek, na kterém stojí hala, která je jedinou provozovnou a zároveň má zde podnikatel své sídlo.

6.3.2.1.2 Účtová třída 1

V účtové třídě 1 bude mít podnikatel počáteční stav pouze u jednoho syntetického účtu.

Tabulka 13: Počáteční stav účtu materiál na skladě

Účet	Název účtu	Částka	Typ
112	Materiál na skladě	279 242,00 Kč	Aktivní
112.1	Válcové tyče	218 145,00 Kč	
112.2	Tažené tyče	2 700,00 Kč	
112.3	Břítové destičky	34 052,60 Kč	
112.4	Skličidla	19 652,20 Kč	
112.5	Ostatní	4 692,20 Kč	

Zdroj: vlastní zpracování dle interní evidence

Pro tento účet jsem rovněž navrhla analytické rozdělení. V tomto případě se jedná o materiál, který podnikatel nejvíce používá pro svou podnikatelskou činnost.

6.3.2.1.3 Účtová třída 2

V účtové třídě 2 budou mít počáteční stav dva účty. Jedná se o pokladu (tabulka 14) a bankovní účty (tabulka 15). Pro tyto účty jsem použila stejné rozdělení tj. dle měny. Podnikatel má momentálně jen jednu pokladnu (korunovou), bankovní účty má podnikatel dva (korunový a eurový).

Tabulka 14: Počáteční stav účtu pokladna

Účet	Název účtu	Částka	Typ
211	Pokladna	8 437,00 Kč	Aktivní
211.1	Pokladna korunová	8 437,00 Kč	

Zdroj: vlastní zpracování dle interní evidence

Tabulka 15: Počáteční stav účtu bankovní účty

Účet	Název účtu	Částka	Typ
221	Bankovní účty	576 150,89 Kč	Aktivní
221.1	Bankovní účet korunový	252 147,78 Kč	
221.2	Bankovní účet eurový	324 003,11 Kč	

Zdroj: vlastní zpracování dle interní evidence

U eurového bankovního účtu bylo třeba eurový zůstatek přepočítat na zůstatek v českých korunách. K tomuto přepočtu jsem použila kurz dle ČNB k 31.12.2022.

6.3.2.1.4 Účtová třída 3

V účtové třídě 3 bude mít počáteční zůstatek hned osm účtů. Jedná se o různé pohledávky a závazky.

Tabulka 16: Počáteční stav účtu odběratelé

Účet	Název účtu	Částka	Typ
311	Odběratelé	2 151 771,00 Kč	Aktivní
311.1	Hlavní odběratel	1 132 485,00 Kč	
311.2	Ostatní odběratelé	1 019 286,00 Kč	

Zdroj: vlastní zpracování dle interní evidence

Vzhledem k tomu, že podnikatel má odběratele, kterému fakturuje téměř 50 %, bylo by vhodné pro tohoto odběratele mít zvláštní analytický účet.

Tabulka 17: Počáteční stav účtu poskytnuté provozní zálohy

Účet	Název účtu	Částka	Typ
314	Poskytnuté provozní zálohy	38 400,00 Kč	Aktivní
314.1	Vodné + stočné	38 400,00 Kč	
314.2	Energie	0,00 Kč	
314.3	Ostatní provozní zálohy	0,00 Kč	

Zdroj: vlastní zpracování dle interní evidence

Podnikatel během roku platí především zálohy za vodné a stočné a za energie. Málokdy se stává, že platí jiné provozní zálohy, ale i na tuto situaci by měl mít zvláštní analytický účet.

Tabulka 18: Počáteční stav účtu dodavatelé

Účet	Název účtu	Částka	Typ
321	Dodavatelé	801 754,00 Kč	Pasivní

Zdroj: vlastní zpracování dle interní evidence

Dodavatele má podnikatel různé, tudíž zde není důvod vytvářet zvláštní analytické účty.

Tabulka 19: Počáteční stav účtu ostatní závazky

Účet	Název účtu	Částka	Typ
325	Ostatní závazky	2 000,00 Kč	Pasivní
325.1	Penzijní pojištění	2 000,00 Kč	
325.2	Ostatní závazky	0,00 Kč	

Zdroj: vlastní zpracování dle interní evidence

Podnikatel provádí pravidelné platby penzijního pojištění, které se účtují na účet 325. Pro jiné účely bude podnikatel používat analytický účet 325.2.

Tabulka 20: Počáteční stav účtu zaměstnanci

Účet	Název účtu	Částka	Typ
331	Zaměstnanci	211 043,00 Kč	Pasivní

Zdroj: vlastní zpracování dle interní evidence

Pro účet zaměstnanci není důvod vytvářet analytické rozdělení syntetického účtu.

Tabulka 21: Počáteční stav účtu zúčtování s institucemi sociálního zabezpečení a zdravotní pojištění

Účet	Název účtu	Částka	Typ
336	Zúčtování s institucemi sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění	112 546,00 Kč	Pasivní
336.1	Sociální pojištění	78 631,00 Kč	
336.2	Zdravotní pojištění	33 915,00 Kč	

Zdroj: vlastní zpracování dle interní evidence

Pro účet 336 je zcela typické analyticky rozlišit sociální a zdravotní pojištění, které se na tento účet účtují. Dále by mohl podnikatel vytvořit a používat podrobnější členění analytického účtu 336.2 Zdravotní pojištění, kde by částky mohl rozdělit podle jednotlivých zdravotních pojišťoven.

Tabulka 22: Počáteční stav účtu ostatní přímé daně

Účet	Název účtu	Částka	Typ
342	Ostatní přímé daně	18 408,00 Kč	Pasivní
342.1	Daň z mezd	18 408,00 Kč	

Zdroj: vlastní zpracování dle interní evidence

Pro tento účet jsem vytvořila analytické rozlišení pro daň z příjmů zaměstnanců. Další přímé daně, které by podnikatel účtoval na tento účet momentálně nemá, tudíž jsem nevytvářela jiný analytický účet. Ovšem v případě potřeby si další analytický účet může vytvořit sám.

Tabulka 23: Počáteční stav účtu daň z přidané hodnoty

Účet	Název účtu	Částka	Typ
343	Daň z přidané hodnoty	222 247,00 Kč	Pasivní

Zdroj: vlastní zpracování dle interní evidence

Posledním účtem ve třídě 3 je účet 343, pro který jsem nevytvářela žádné analytické rozdělení.

6.3.2.1.5 Účtová třída 4

Další a zároveň i poslední třídou, kde bude mít podnikatel počáteční zůstatek, je třída 4. Zde se bude jednat o dva účty.

Tabulka 24: Počáteční stav účtu dlouhodobé úvěry

Účet	Název účtu	Částka	Typ
461	Dlouhodobé úvěry	4 541 208,94 Kč	Pasivní
461.1	Dlouhodobý úvěr korunový	2 329 092,00 Kč	
461.2	Dlouhodobý úvěr eurový	2 212 116,94 Kč	

Zdroj: vlastní zpracování dle interní evidence

Pro dlouhodobé úvěry jsem vytvořila analytickou evidenci podle jednotlivých úvěrů. I zde jsem eurový dlouhodobý bankovní účet musela přepočítat na české koruny. Stejně jako u eurového bankovního účtu jsem zde rovněž použila kurz ČNB k 31.12.2022.

Tabulka 25: Počáteční stav účtu účet individuálního podnikatele

Účet	Název účtu	Částka	Typ
491	Účet individuálního podnikatele	7 190 268,37 Kč	Pasivní

Zdroj: vlastní zpracování dle interní evidence

Účet individuálního podnikatele má největší počáteční zůstatek. Je tomu tak, protože zde účtujeme rozdíl mezi celkovou hodnotou aktiv a pasiv. Jedná se vlastně o částku, kterou podnikatel vynaložil během let z vlastních zdrojů.

Z uvedeného je patrné, že rozdíl mezi sumou aktiv, která je 13 099 475,31 Kč, a sumou cizích zdrojů, která dělá 5 909 206,94 Kč, je částka 7 190 268,37 Kč. Díky zaúčtování tohoto rozdílu na účet 491 se bude strana aktiv a pasiv rovnat.

6.3.3 Vnitropodniková směrnice

Potřeba vnitropodnikových směrnic by měla především vyplývat z vnitřní potřeby účetní jednotky. Úloha vnitropodnikových směrnic spočívá především v zajištění jednotného metodického postupu při sledování skutečností nastalých v různých vnitropodnikových útvarech. (Louša, 2018, s. 8)

Některé směrnice jsou povinné ze zákona. Jedná se například o směrnice pro oblast oběhu účetních dokladů, dále například směrnice pro rezervy, směrnice časového rozlišení nebo směrnice náhrad u zaměstnanců. Důležitou směrnicí, kterou je třeba mít, je i směrnice o nastavení kompetencí, směrnice pro oceňování zásob nebo směrnice pro kurzové rozdíly a cizí měny.

Tyto směrnice se musí pravidelně aktualizovat podle potřeb podnikatele. Samozřejmě se musí měnit i v závislosti na legislativních změnách. Vytvoření vnitropodnikových směrnic je složitá, časově náročná činnost, proto samotná tvorba vnitropodnikových směrnic není součástí této práce.

7 DAŇOVÉ DOPADY PŘECHODU

Úkony spojené s přechodem z daňové evidence na účetnictví se nevykonávají jen na počátku zdaňovacího období, ale i na konci období. To tedy znamená, že v daňovém přiznání podnikatele za rok 2022 nebude mít tento přechod žádný vliv. Vliv bude mít až v tom zdaňovacím období, kdy začne podnikatel vést účetnictví (tj. v daňovém přiznání za rok 2023). Je třeba upravit základ daně o položky, které zvyšují základ daně a o položky, které snižují základ daně.

Tyto úpravy vychází z toho, že v daňové evidenci se za základ daně považuje rozdíl mezi příjmy a výdaji, ale v účetnictví je tomu jinak. V účetnictví základ daně vychází z rozdílu mezi výnosy a náklady. Tato skutečnost je největším rozdílem mezi vedením daňové evidence a vedením účetnictví.

Pokud tedy podnikatel vede daňovou evidenci, zdaňuje pouze to, co mu bylo doopravdy zapláceno. V účetnictví ale podnikatel bude muset zdanit i to, za co se odběratelé teprve zavázali zaplatit (například přijetím faktury od podnikatele).

7.1 Položky zvyšující základ daně

Základ daně se bude podnikateli zvyšovat o hodnotu zásob, poskytnutých záloh a hodnotu pohledávek.

Jednotlivé stavy jsem zjišťovala v předchozí části, kde jsem prováděla inventarizaci jednotlivých položek. Hodnoty označené v tabulce jako celkem s DPH se tedy shodují se zjištěnými částkami v předchozí části této práce. Ovšem částka, která bude zvyšovat základ daně je cena bez DPH.

Tabulka 26: Položky zvyšující základ daně

Název	Základ daně	DPH	Celkem s DPH
Pohledávky za odběrateli	1 778 324 Kč	373 447 Kč	2 151 771 Kč
Pohledávky - vodné a stočné	34 909 Kč	3 491 Kč	38 400 Kč

Zdroj: vlastní zpracování dle interní evidence

Celková hodnota, která tedy bude zvyšovat základ daně je součet základů daně, tj. **1 813 233 Kč**.

7.2 Položky snižující základ daně

Základ daně se bude podnikateli naopak snižovat o hodnotu závazků. Další položkou, která by snižovala základ daně by byla hodnota přijatých záloh, ale jelikož tento podnikatel žádné přijaté zálohy neměl ke konci období, základ daně se tedy bude snižovat jen o hodnotu závazků. Částka, o kterou se podnikateli bude snižovat základ daně tedy bude **1 028 649 Kč**. I zde platí, že snižovat základ daně bude částka bez DPH. Do této částky jsem zahrнула tyto položky:

Tabulka 27: Položky snižující základ daně

Název	Základ daně	DPH	Celkem s DPH
Závazky vůči dodavatelům	684 652 Kč	117 102 Kč	801 754 Kč
Závazky vůči zaměstnancům	211 043 Kč	-	-
Závazky ze sociálního pojištění	78 631 Kč	-	-
Závazky ze zdravotního pojištění	33 915 Kč	-	-
Závazky - penzijní pojištění	2 000 Kč	-	-
Ostatní přímé daně	18 408 Kč	-	-

Zdroj: vlastní zpracování dle interní evidence

7.3 Úprava základu daně

Pokud odečteme od částky, která zvyšuje základ daně (viz. tabulka 26), částku, která snižuje základ daně (viz. tabulka 27), výsledkem je částka, která bude ovlivňovat základ daně. Tedy když od částky 1 813 233 Kč odečtu 1 028 649 Kč, dostanu se k částce 784 584 Kč. Jedná se o poměrně vysokou částku, kterou bude muset podnikatel zahrnout do svého základu daně.

Zákon však umožňuje snížit daňový dopad na podnikatele tím, že dodanění zásob a pohledávek lze libovolně rozložit až do 9 zdaňovacích období.

To znamená, že by podnikatel na konci prvního účetního období zahrnul do základu daně hodnotu závazků a ve stejné výši by i zvýšil základ daně (tj. o 1 028 649 Kč). Dále by mohl navýšit základ daně o 1/9 ze zbývajících částky, tedy z částky 784 584 Kč. To by znamenalo navýšení o 87 176 Kč v každém z devíti zdaňovacích období.

Rozložení do 9 zdaňovacích období nemusí být rovnoměrné. Každý rok může podnikatel uplatnit jinou částku, ale také platí, že v každém roce musí být nějaká částka (tedy třeba i jen 1 Kč). V žádném období nelze vykázat nulu.

7.4 Daň z příjmů

Je velice obtížné určit o kolik by se podnikateli zvýšila daňová povinnost, jelikož nelze předem určit jakých bude dosahovat výnosů, kolik budou jeho náklady, jak bude vypadat jeho upravený základ daně nebo jestli se v následujících 9 letech nezmění daňová sazba, ale obecně můžeme říci, že částka, se kterou by měl podnikatel počítat, že bude muset zaplatit navíc na dani kvůli přechodu z daňové evidence na účetnictví při současné daňové sazbě, vychází na **117 688 Kč** (výpočet: $784\,584 \text{ Kč} * 15 \%$).

Pokud by tedy podnikatel rozložil částku, o kterou bude muset navýšit svůj základ daně (tj. částku 784 584 Kč), do všech devíti možných zdaňovacích období a z celé částky bude každý rok odvádět daň, každý rok by při současné daňové sazbě odvedl navíc na dani 13 076 Kč (výpočet: $117\,688 \text{ Kč} / 9 \text{ období}$).

8 ZHODNOCENÍ PŘECHODU

Tento přechod je určitě dobrou volbou podnikatele. Vzhledem k tomu, že má vícero zaměstnanců a snaží se zajistit dvousměnný provoz, nejedná se o úplně malého podnikatele, a tudíž ocení co nejlepší přehled o svém podnikání.

Vedení účetnictví mu pomůže mít daleko lepší přehled o finančním stavu podnikání, bude mít lepší informace o svém podnikání než když vedl daňovou evidenci.

Nevýhodou tohoto přechodu je určitě poměrně velké zvýšení základu daně, ale je možné toto navýšení rozložit do vícero zdaňovacích období, konkrétně až do devíti. Bohužel podnikatel nemohl více optimalizovat základ daně například prodejem materiálu, jelikož materiál bude potřebovat na zakázky, které má nasmlouvané. Samozřejmě se podnikatel snažil optimalizovat i výši pohledávek tak, že rozeslal upomínky těm odběratelům, u kterých evidoval pohledávky po splatnosti. Některé pohledávky byly na základě upomínky uhrazeny.

Osobně bych podnikateli doporučila rozložit zvýšení základu daně do všech devíti zdaňovacích období, do kterých je možno navýšení rozložit, a to takto:

Tabulka 28: Vliv na základě daně v jednotlivých letech

Název	Částka v Kč v jednotlivých letech								
	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Zvýšení ZD	1 115 825	87 176	87 176	87 176	87 176	87 176	87 176	87 176	87 176
Snížení ZD	1 028 649	0	0	0	0	0	0	0	0
Vliv na ZD	87 176	87 176	87 176	87 176	87 176	87 176	87 176	87 176	87 176

Zdroj: vlastní zpracování dle interní evidence

Pokud by podnikatel skutečně takto rozložil částku, o kterou musí kvůli přechodu z vedení daňové evidence na účetnictví zvýšit svůj základ daně, nemělo by to na něho až takový vliv, jelikož tento podnikatel mívá poměrně vysoký základ daně. Ovšem existuje riziko, že kdyby během tohoto období podnikatel ukončil či přerušil svou činnost, musel by zbývající částku dodanit jednorázově. To také platí, pokud by během tohoto období přešel na paušální výdaje. Toto riziko sice není nijak vysoké, ale úplně vyloučit se nikdy nedá.

ZÁVĚR

Cílem této práce bylo vytvořit postup pro přechod z daňové evidence na účetnictví u konkrétního podnikatele, který si nepřál být jmenován. Jako první jsem studovala literaturu, kterou bylo třeba znát. Poté jsem tyto poznatky sepsala v teoretické části této práce. Konkrétně jsem se věnovala podnikání a jeho charakteristice, poté daňovou evidencí a evidencí položek majetku a dluhů. Další částí teoretické části jsem se zabývala účetnictvím, základními principy, právní úpravou, účetními knihami a inventarizací. Poslední část jsem věnovala přechodu z daňové evidence na účetnictví, především právní úpravou této problematiky.

Poté co jsem nastudovala veškerou potřebnou literaturu k tomuto přechodu jsem přešla na praktické řešení konkrétní situaci u podnikatele. Toto řešení jsem sepsala v rámci praktické části této práce.

Jako první jsem se zabírala inventarizací. Jedná se o nejdůležitější část, ve které jsem zjistila stavy všeho majetku a závazků, který podnikatel ke konci období tj. k 31.12.2022 měl. Při této činnosti jsem si mohla udělat dobrý přehled o podnikateli, také mi to umožnilo se více ponořit do podnikání vybraného podnikatele. Poté již mohl podnikatel uzavřít daňovou evidenci a otevřít účetní knihy. Jako první jsem sestavila zahajovací rozvahu, která poměrně hodně vypovídá o podnikatelském subjektu a jeho podnikání. Poté jsem již přešla na otevření rozvahových účtů, kde jsem se značnou dobu věnovala syntetickým a především analytickým účtům, jelikož analytické účty jsem navrhovala dle potřeb podnikatele. V poslední části jsem vyčíslila položky, které budou zvyšovat nebo snižovat základ daně. Tyto úpravy základu daně jsou to, co nejvíce podnikatele zajímalo, jelikož to přímo ovlivní částku, ze které se mu bude počítat jeho daňová povinnost.

Právě zvyšování základu daně je největším důvodem, proč podnikatel váhal, zda by měl přechod z vedení daňové evidence na účetnictví uskutečnit. U tohoto podnikatele se jedná o významnou částku, kterou bude muset během let zahrnout do základu daně. I proto jsem navrhla, aby tuto částku rozložil rovnoměrně do všech devíti zdaňovacích období, jak mu umožňuje § 23 odst. 14 ZDP. Riziko, že by podnikatel musel navýšit základ daně jednorázově, není nijak vysoké, tudíž by to byl určitě nejlepší způsob jak postupovat v následujících zdaňovacích obdobích.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

BŘEZINOVÁ, Hana, 2020. *Rozumíme účetní závěrce podnikatelů*. 4. vydání. Praha: Wolters Kluwer. 225 s. ISBN 978-80-7598-913-0.

ČESKO, 2002. *Vyhláška č. 500 ze dne 06. prosince 2002, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli určujícími v soustavě podvojného účetnictví*. In: Sběrka zákonů České republiky. Částka 174, s. 9690-9721. ISSN 1211-1244. Dostupný také z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=3993>

ČESKO, 2012. *Zákon č. 89 ze dne 3. února 2012 občanský zákoník*. In: Sběrka zákonů. Částka 33, s. 1026-1368. ISSN 1211-1244. Dostupný také z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=6144>

ČESKO, 2004. *Zákon č. 235 ze dne 1. dubna 2004 o dani z přidané hodnoty*. In: Sběrka zákonů. Částka 78, s. 4946-5010. ISSN 1211-1244. Dostupný také z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=4382>

ČESKO, 1991. *Zákon č. 455 ze dne 2. října 1991 o živnostenském podnikání*. In: Sběrka zákonů. Částka 87, s. 2122-2160. ISSN 1211-1244. Dostupné také z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=2499>

ČESKO, 1992. *Zákon č. 586 ze dne 20. listopadu 1992 o daních z příjmů*. In: Sběrka zákonů. Částka 117, s. 3474-3491. ISSN 1211-1244. Dostupný také z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=2640>

DUŠEK, Jiří a Jaroslav SEDLÁČEK, 2022. *Daňová evidence podnikatelů 2022*. Devatenácté vydání. Praha: Grada. 148 s. ISBN 978-80-271-3593-6.

DVOŘÁKOVÁ, Dana, 2021. *Základy účetnictví*. 3., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer. 275 s. ISBN 978-80-7676-158-2.

HAKALOVÁ, Jana a Yvetta PŠENKOVÁ, 2019. *Daňová evidence: Teorie a praxe*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer. 125 s. ISBN: 978-80-7598-239-1.

HAKALOVÁ, Jana, Yvetta PŠENKOVÁ a Šárka KRYŠKOVÁ, 2021. *Daňová evidence podnikatelů a jednoduché účetnictví neziskových subjektů*. 3. rozšířené vydání. Praha: Wolters Kluwer. 161 s. ISBN: 978-80-7676-024-0.

JANHUBA, Miroslav et al., 2016. *Finanční účetnictví: Obecné otázky*. Vydání první. Praha: C.H. Beck. 273 s. ISBN 978-80-7400-614-2.

JONIC, Christine, 2017. *Principles of Financial Accounting*. 1. vydání. Georgia: University of North Georgia Press, 2017, 308 s. ISBN: 978-1-940771-15-1.

KORBELOVÁ, Miluše, 2021. *Inventarizace a vybrané účetní jednotky*. 1. vydání. Praha: LUCA AUDIT. 102 s. ISBN 978-80-11-00887-1.

LOUŠA, František, 2018. *Vnitropodnikové směrnice v účetnictví*. 7. aktualizované vydání. Praha: Grada. 120 s. ISBN 978-80-271-0797-1.

MARTINOVIČOVÁ, Dana, Miloš KONEČNÝ a Jan VAVŘINA, 2014. *Úvod do podnikové ekonomiky*. První vydání. Praha: Grada. 208 s. ISBN 978-80-247-5316-4.

MÜLLEROVÁ, Libuše a Michal ŠINDELÁŘ, 2016. *Účetnictví, daně a audit v obchodních korporacích*. První vydání. Praha: Grada. 208 s. ISBN 978-80-247-5806-0.

NOVOTNÝ, Pavel, 2022. *Účetnictví pro úplné začátečníky 2022*. Šestnácté vydání. Praha: Grada. 214 s. ISBN 978-80-271-3597-4.

PILÁTOVÁ, Jana, 2022. *Daňová evidence: komplexní řešení problematiky daňové evidence pro OSVČ: daň z přidané hodnoty, daň silniční, daň z nemovitých věcí, sociální pojištění, zdravotní pojištění*. 13. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG. 350 s. ISBN 978-80-7554-356-1.

SKÁLOVÁ, Jana a Anna SUKOVÁ, 2022. *Podvojně účetnictví 2022*. Dvacáté osmé vydání. Praha: Grada. 197 s. ISBN 978-80-271-3595-0.

SRPOVÁ, Jitka a Václav ŘEHOŘ, 2010. *Základy podnikání: Teoretické poznatky, příklady a zkušenosti českých podnikatelů*. První vydání. Praha: Grada. 427 s. ISBN 978-80-247-3339-5.

VALACH, Josef, 2010. *Investiční rozhodování a dlouhodobé financování*. 3. přepracované a rozšířené vydání. Praha: Ekopress. 513 s. ISBN 978-80-86929-71-2.

ZICHOVÁ, Jaroslava, 2008. *Živnostenské podnikání*. Vydání první. Ostrava: Key Publishing. 196 s. ISBN 978-80-7418-001-9.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ČNB	Česká národní banka
DPH	Daň z přidané hodnoty
ZDP	Zákon o dani z příjmů

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Stav zásob	40
Tabulka 2: Stav pohledávek.....	42
Tabulka 3: Stav závazků z mezd.....	44
Tabulka 4: Dlouhodobý majetek neodepisovaný.....	44
Tabulka 5: Dlouhodobý majetek plně odepsaný.....	44
Tabulka 6: Dlouhodobý majetek plně neodepsaný.....	45
Tabulka 7: Stav bankovních účtů.....	46
Tabulka 8: Stav pokladny	46
Tabulka 9: Zahajovací rozvaha (v tis. Kč).....	47
Tabulka 10: Počáteční stav účtu stavby	49
Tabulka 11: Počáteční stav účtu hmotné movité věci.....	49
Tabulka 12: Počáteční stav účtu pozemek.....	49
Tabulka 13: Počáteční stav účtu materiál na skladě	50
Tabulka 14: Počáteční stav účtu pokladna.....	50
Tabulka 15: Počáteční stav účtu bankovní účty.....	50
Tabulka 16: Počáteční stav účtu odběratelé.....	51
Tabulka 17: Počáteční stav účtu poskytnuté provozní zálohy	51
Tabulka 18: Počáteční stav účtu dodavatelé	51
Tabulka 19: Počáteční stav účtu ostatní závazky.....	51
Tabulka 20: Počáteční stav účtu zaměstnanci.....	52
Tabulka 21: Počáteční stav účtu zúčtování s institucemi sociálního zabezpečení a zdravotní pojištění.....	52
Tabulka 22: Počáteční stav účtu ostatní přímé daně.....	52
Tabulka 23: Počáteční stav účtu daň z přidané hodnoty.....	52
Tabulka 24: Počáteční stav účtu dlouhodobé úvěry	53
Tabulka 25: Počáteční stav účtu účet individuálního podnikatele.....	53
Tabulka 26: Položky zvyšující základ daně.....	55
Tabulka 27: Položky snižující základ daně.....	56
Tabulka 28: Vliv na základě daně v jednotlivých letech	58